

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Од почетка године до маја Фонд ПИО је наплатио 19,6 милијарди динара више доприноса него што је планирано, док су у односу на исти период 2024. приходи од доприноса виши за 49 милијарди динара

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017
по цени локалног позива

011/3060-680
за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

НАСТАВАК ДОБРИХ РЕЗУЛТАТА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Реља Огњеновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић

Париска бр. 9,

11000 Београд,

011/2030-742

e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743

011/2030-744

ШТАМПА:

Штампарија

ЈП „Службени гласник“

Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије

се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Време за разговор

Један текст објављен недавно у часопису Њујоркер осветлио је и изван очекивања вратио у фокус питање отуђења у породици, које је несумњиво и даље табу тема. Процес у коме члан породице временом постане странац другима по правилу је одувек наилазио на осуду и породице и околине, а дискусија о овој теми, која је након поменутог текста такоређи експлодирала, показала је да постоји огроман број одраслих који се залажу за преиспитивање те осуде и уопште негативних перцепција у вези са прекидом родбинских веза. Ослобађање од те стигме, тврде они, омогућиће већем броју људи да се из нездравих породичних односа повуку без стида. Што опет отвара дебату – је ли у међувремену дошло до забрињавајућих промена у породичним односима или само постаје транспарентнији и по том питању.

Постоји релативно мало података о овој теми, али неки психолози наводе доказе да се све већи број младих људи одваја од својих родитеља, не у смислу да се само одсели, већ се отуђи и емоционално. Према истраживању социолога са Универзитета Корнел, скоро трећина Американаца не комуницира са својим рођацима. Стога у САД и Великој Британији последњих година ничу бројне организације за људе који се носе са отуђењем и другим породичним проблемима. Сличне групе подршке постоје и на друштвеним мрежама, а једна на Редиту већ има око милион чланова. Оне промовишу поруку да је за људе изван породичних веза добро да пронађу нови осећај породице са пријатељима или вршњачким групама.

Жеља за родитељским одобрењем је универзална. Без обзира на то колико година имамо, никад не губимо ту жељу, чак и када себе покушавамо да убедимо у супротно. Учени смо да су односи са породицом најважнији односи које ћемо икада имати и социјализовани смо да

верујемо да треба да их наставимо и негујемо без обзира на то како они утичу на нас.

Део процеса одрастања у здраву, независну одраслу особу, кажу психолози, јесте ослобађање од потребе за одобрењем, формирање сопствених уверења и способност доношења одлука. Улазак у свој јединствени идентитет некад захтева излазак из образаца и вредносних структура са којима смо одгајани – и то је у реду. Такође, у сваком односу родитељ-дете постоје неизбежни сукоби када се наши избори разликују од онога што би родитељи изабрали за нас. Или можда оно што смо сами изабрали да будемо, у њиховим очима не одговара вредностима по којима су нас одгајали. Ко има срећну породицу, тешко му је да замисли отуђење, али чак и за најбоље родитеље успостављање неког преседана захтева труд.

Недавно се појавио, и одмах изазвао контроверзе, и рад писца и блогера Тима Урбана, у коме он показује да, у поређењу са детињством, проводимо веома мало времена са родитељима након што одрастемо. Са њима проведемо око 90 одсто времена док не изађемо из двадесетих, а преосталих 10 одсто је распоређено на наредних неколико деценија. То се дешава не само зато што родитељи старе и одлазе, већ и зато што се деца удаљавају. И сами су све старији и више закупљени својим пословима и мање им је потребно да родитељи буду укључени у све. С друге стране, и родитељи би можда желели да у пензији створе живот за себе јер – скоро сви имамо тенденцију да верујемо да они постоје само за нашу добробит и потребе.

И да се вратимо на почетак текста – нема јединственог рецепта за оздрављење породичних веза, кажу стручњаци. Само смислен разговор са најближима све док постоји прилика. И право на избор и вера у одлуку.

М. Јовановић

РЕЉА ОГЊЕНОВИЋ, ДИРЕКТОР РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ПИО

Наставак добрих резултата и у овој години

Крајем априла је, као што смо известили, усвојен Завршни рачун Републичког фонда ПИО за 2024, који је показао да је у прошлој години остварен буџетски суфицит у износу од 8,32 милијарде динара. Директор Фонда Реља Огњеновић каже да могу бити задовољни таквим пословним резултатом.

– Уколико се узме у обзир да смо имали два пута повећање пензија у 2024. години, од 14,8 и 10,9 одсто, тај резултат је далеко већи. Нарочито ако се има у виду да смо први пут од 2015. године, када су Законом о ПИО измењени услови за пензионисање и уведен институт превремене старосне пензије, у 2024. години имали и повећање броја пензионера од 0,4 процента. У укупним приходима и примањима у 2024. години, који су износили 1.088,35 милијарди динара, приходи од доприноса за ПИО чине 78,3 одсто, а укупни трансфери из буџета 20,7 одсто. Ако посматрамо само чисте дотације, односно недостајућа средства за исплату права, она чине 15,6 процената, а остали трансфери који су Законом о ПИО и другим прописима утврђени као обавеза Републике чине додатних 5,1 проценат – наводи Огњеновић.

Да добар тренд прихода није случајан, показују и резултати из првог квартала ове године.

– Управо на томе заснивамо констатацију да смо постигли стабилност у финансијама Фонда. Подаци за период 1. јануар – 9. мај 2025. показују да имамо 19,6 милијарди динара наплаћених доприноса више од Плана, у процентима је то 6,2 одсто више, док су у односу на исти период претходне године приходи од доприноса виши за 49 милијарди динара, односно за 16,88 одсто. Расходи за пензије и остала права из ПИО су сасвим у складу са Планом – каже директор Фонда.

Он истиче да овакви показатељи говоре да ни корисници ни осигураници немају разлога за бригу.

– Као и до сада, корисници могу бити спокојни, пензије ћемо исплаћивати редовно, у стаљеном динамичком, уз примену повећања пензија у складу са законом. Додао бих и то да смо за наше кориснике у овој години издвојили 1,4 милијарде динара за унапређење друштвеног стандарда, тако да ће око 105.000 пензионера моћи да користе неки од видова друштвеног стандарда: опоравак у бањи, пакет солидарне помоћи

Директор РФ ПИО Реља Огњеновић

или учешће у организованим спортско-културним манифестацијама припадника трећег доба, и све то је могуће захваљујући добрим приходима Фонда. Истовремено са финансијским јачањем Фонда и унапређењем основне делатности, радили смо и на побољшању услова у радном окружењу, односно на стварању бољих услова у којима пружамо услуге грађанима и у којима раде наши запослени, на дигитализацији пословних процеса и прилагођавању организације рада новим захтевима. Ове инвестиције и активности ће ускоро у великој мери допринети скраћивању рокова за доношење решења о праву за наше осигуранике – истиче Реља Огњеновић.

Смањење броја тужби због ћутања управе, које су биле вишегодишњи проблем, такође је значајан допринос добром пословном резултату.

– Драго ми је да о овом озбиљном проблему, који годинама уназад покушавамо да превазиђемо, могу да причам у прошлом времену. Фонд ПИО је буквално био на удару појединих адвоката који су злоупотребили ограничења управног поступка и подносили месечно по шест до 7.000 захтева за добијање неких информација из управног поступка које ни на који начин не утичу на остваривање права, нити на коришћење остварених права. Врхунац злоупотребе је евидентиран у септембру 2021,

када смо у једном дану примили 25.000 захтева адвоката. Све време смо настојали да суду укажемо на очигледну злоупотребу од стране адвоката, документујући нашу тврдњу невалидним пуномоћјима која корисници нису дали, пуномоћјима давно преминулих корисника, једним писменим тражили су по неколико различитих захтева, подношено је на хиљаде захтева у истом моменту како би се блокирао рад службе, затим захтеви су подношени у Београду, а односили су се на целу Србију и док се овде заведу и раздвоје, затим проследи надлежној филијали, рокови су текли и сл. Наравно да се на све ове захтеве није могло благовремено одговорити јер би се тиме угрозио поступак решавања по захтевима за остваривање права на пензију и осталих права из ПИО, након чега су следиле тужбе због ћутања управе. У 2023. години Фонд је примио 48.000 тужби због ћутања управе, у 2024. је било око 14.000, а у прва четири месеца 2025. око 1.300 тужби. Смањење броја тужби је позитиван ефекат прихватања ставова Фонда ПИО од стране суда у вези са масовним захтевима адвоката, јер смо недвосмислено указали на све елементе злоупотребе. То је било пресудно да би се, уз нашу реорганизацију посла и повећану ажурност, број тужби свео на разумну меру – закључио је директор РФ ПИО, Реља Огњеновић.

Г. О.

ЧЕТВРТА СПОРТСКА МАНИФЕСТАЦИЈА ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА БЕОГРАДА

Очувати осмех и снагу старијих

Директор Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Реља Огњеновић, 20. маја, у Обреновцу, свечано је отворио четврту спортско-рекреативну манифестацију пензионера Београда „Меморијал Василија Белобрковића“. Овогодишње спортске игре припадника трећег доба у организацији Градске организације пензионера Београда окупиле су велики број такмичара, а отварању су, поред руководства Фонда ПИО, присуствовали и председник Градске општине Обреновац, Милош Станојевић, председник Савеза пензионера Србије, проф. др Андреја Савић, и председница ГОП Београд, Ружица Белановић.

Отварајући надметање Реља Огњеновић је поздравио такмичаре и све присутне.

– Велико ми је задовољство да вас видим данас овде, пре свега овако насмејане и здраве. Још веће задовољство је видети вас у оволиком броју, чак мислим и већем него прошле године, што је један показатељ да Градска организација пензионера Београда, Покрет трећег доба, свој посао раде на прави

Држава и Фонд ПИО увек су уз пензионере, поручио је директор Фонда Реља Огњеновић

начин и честитам им на томе. Оно што желим да вам кажем је да је ваша држава увек уз вас, да је ваш Фонд ПИО увек уз вас – истакао је Огњеновић.

Он је подсетио да је Фонд ове године обезбедио 1,4 милијарде динара за друштвени стандард корисника пензија.

– Одвојићемо 28 милиона динара за културне и спортско-рекреативне манифестације овог типа јер нам је јако важно да на овај начин сачувамо пре

свега ваш осмех, али и менталну и физичку снагу свих пензионера у Србији. Оно што могу да вам обећам, као представник ове институције и као представник Републике Србије данас овде, јесте да ћемо се за вас борити, да ћемо се борити са вама да имамо веће пензије, да имамо више солидарних пакета наредних година, да већи број пензионера пошаљемо у бање. Да ћемо се борити за нашу Србију, ма колико коме смета-

ло, и да ћемо, оно што ви сигурно знате као искуснији, као стубови овог друштва, победити и за вас и за нас, и за нашу децу али и за Србију – нагласио је директор Фонда ПИО.

Овај спортски дан је и квалификациона манифестација ГОП Београд за републичку Олимпијаду трећег доба, која се традиционално одржава у Врњачкој Бањи у октобру, месецу посвећеном старијима.

Г. О.

ДИРЕКТОР ФОНДА ПИО НА ТРИБИНИ ЗА ПЕНЗИОНЕРЕ ЗВЕЗДАРЕ

За достојанствен и квалитетан живот

У Великом Мокром Лугу, 12. маја, организована је трибина за пензионере, на позив председника београдске општине Звездара, Михаила Досковића, Удружења пензионера „Нови Гај“ и Клуба пензионера Звездара – огранак Велики Мокри Луг. Трибини су присуствовали Реља Огњеновић, директор Републичког фонда ПИО, Драгана Калиновић, помоћник директора Фонда, Владимир Станковић, директор Сектора за остваривање права из ПИО, Марина Петровић, шеф Кабинета директора РФ ПИО и сарадници.

На трибини се разговарало о темама које се тичу стажа осигурања, стицања права на пензију и на новчане накнаде за које Фонд ПИО врши медицинска вештачења, а било је речи и о друштвеном стандарду пензионера.

На овом скупу руководство Фонда имало је прилику да директно од пензионера чује како су задовољни боравком у бањама

Србије, да разговарају о њиховом учешћу на олимпијадама трећег доба, као и да провере да ли су се пријавили за пакете солидарне помоћи и за пензионерске картице.

– Циљ оваквих сусрета са припадницима трећег доба је да им ставимо до знања да смо увек спремни да их саслушамо и да им помогнемо да реше недоумице уколико их имају. Кроз њихову свакодневицу и наш директан сусрет најлакше нам је да схватимо шта је то што је добро урађено за њих и шта је то што кроз свој рад можемо додатно да унапредимо. Зато настављамо да се увек залажемо за достојанствен и квалитетан живот старијих суграђана – поручио је Огњеновић пензионерима.

Директор Фонда је навео да ће се захваљујући средствима које Фонд ПИО сваке године издваја за друштвени стандард корисника пензија, ове године поделити око

Трибини на општини Звездара присуствовао је велики број корисника

75.000 пакета солидарне помоћи корисницима, готово 20.000 више него претходне године, као и да ће се упућивањем пензионера на бесплатну десетодневну рехабилитацију попуни сви бањски капацитети. Огњеновић је подсетио да РФ ПИО кроз један од видова друштвеног стандарда пензионера финансира и одржавање Олимпијаде спорта, здравља и културе трећег доба и навео да ће се она ове године одржати у 169 локалних самоуправа у Србији.

Г. О.

Усвојени извештаји о раду и финансијском пословању за 2024.

На седници Управног одбора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, одржаној 29. маја 2025. године, поред осталог, усвојени су извештаји о раду и финансијском пословању Фонда за 2024. годину, као и Правилник о изменама и допунама Правилника о образовању и начину рада органа вештачења РФ ПИО.

Заменик директора Фонда, др Александар Милошевић, рекао је да је током прошле године настављено са унапређењем пословања Фонда.

Како је навео, током 2024. поднето је више од 2,7 милиона различитих захтева за решавање по којима је било потребно поступити, што је за 8,6 одсто више захтева него у 2023. години. У области медицинског вештачења, током 2024. године обављено је укупно 146.706 вештачења, од тога око 94.000 по захтевима за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања.

– Државна ревизорска институција обавила је ревизију Завршног рачуна Фонда за 2023. годину и дала мишљење да је припремљен по свим материјално значајним питањима у складу са прописима и да нема мањкавости и неправилности у раду РФ ПИО. Делатност Фонда обавља се у потпуности у складу са прописима – казао је заменик директора РФ ПИО.

Александар Милошевић је истакао да су грађани током 2024. године у значајној

Са седнице Управног одбора РФ ПИО одржане 29. маја

мери користили електронске услуге Фонда, и навео да је Фонд и током прошле године наставио да развија пројекат Пензионерска картица нове генерације.

Извештај о раду Републичког фонда ПИО за 2024. годину показује и да је кроз унапређење друштвеног стандарда пензионера омогућено да 90.000 корисника искористи неки од видова, као што су бесплатан опоравак у бањи, пакети солидарне помоћи или учешће у спортско-рекреативним и културним активностима најстаријих.

Када је реч о изменама у вези са вештачењем, пораст броја захтева за рачунање стажа осигурања са увећаним трајањем из

члана 58 Закона о ПИО наметнуо је потребу да се Правилником о образовању и начину рада органа вештачења РФ ПИО регулише и вештачење медицинских чињеница неопходно за примену овог члана Закона, којим је прописано да се стаж осигурања са увећаним трајањем рачуна и осигурањима који су на раду по основу кога су били обавезно осигурани провели радећи, у смислу члана 47 Закона, као осигураници – слепа лица, лица оболела од дистрофије или сродних мишићних и неуромишићних обољења, од парализације и церебралне и дечије парализе и од мултипле склерозе.

В. Кадиф Станковић

РАДНИ САСТАНАК СА АУСТРИЈСКИМ ЗАВОДОМ ЗА ПЕНЗИЈСКО ОСИГУРАЊЕ

Стално унапређење сарадње

У Дирекцији Републичког фонда ПИО, 27. маја ове године, Фонд је, уз подршку Завода за социјално осигурање, угостио Завод за пензијско осигурање Републике Аустрије.

На челу делегације Србије био је др Александар Милошевић, заменик директора РФ ПИО, док је колеге из Аустрије предводио др Томас Замхабер, заменик генералног директора аустријског пензијског завода.

Теме овог радног састанка, поред осталог, односиле су се на обнову и интензивирање експертске размене запослених између носилаца ПИО Србије и Аустрије; на тренутни статус и отворена питања у вези са практичном

применом билатералног споразума о електронској размени података од 22. октобра 2024, који се односи на податке о преминулим корисницима и висини пензије; као и на тренутни статус пројекта „Електронска размена података“ (EDAS). Такође, говорило се о могућности успостављања брзе и директне линије размене информација о националним правним променама, посебно у областима накнаде зависне од пребивалишта и једнократне исплате.

Билатерални односи у области социјалног осигурања између Србије и Аустрије успостављени су 1965. године, ревидирани су 2002, а Споразум између Републике Србије и Републике Аустрије о социјалној

Једна од тема била је примена билатералног споразума о електронској размени података

сигурности који је тренутно у примени ступио је на снагу 1. децембра 2012. године. Тренутно, Фонд ПИО исплаћује пензије за нешто више од 2.600 корисника који живе на територији Аустрије.

В. К. С.

ДЕЛЕГАЦИЈА КИНЕСКОГ ГРАДА ШАНГАЈА У ПОСЕТИ ФОНДУ ПИО

Бројне сличности два пензијска система

Филијалу за град Београд Републичког фонда ПИО, 12. маја, посетила је делегација града Шангаја, коју су чинили представници Фонда социјалног осигурања НР Кине за град Шангај и представници других институција социјалне заштите из овог града. Тим поводом, у реновираним просторијама Службе Филијале за град Београд 1 на Новом Београду, одржан је радни састанак на којем су представници српске и кинеске делегације разговарали о основама и показатељима пензијских система две државе.

На почетку састанка, чланове својих делегација представили су Иван Тодоровић, директор Филијале за град Београд РФ ПИО, и Џанг Сјао, директор Одељења за надзор Фонда за социјално осигурање НР Кине, који је био на челу шесточлане кинеске делегације.

Поред директора Тодоровића, састанку су као представници Фонда ПИО присуствовали и Љиља Вујовић, заменица директора Филијале за град Београд, Слободан Павловић, директор Службе 1 Филијале за град Београд, Јелица Тимотијевић, директорка Сектора за односе с јавношћу, Данијела Петровић, начелница Одељења за ПИО у београдској филијали, Мила Вучковић, начелница Одељења за људске ресурсе у Филијали за град Београд, и Маја Кнежевић,

Чланови српске и кинеске делегације

начелница Одељења за матичну евиденцију у Служби 1 београдске филијале.

Иван Тодоровић и његови сарадници презентовали су колегама из Кине модел по ком функционише систем пензијског и инвалидског осигурања у Републици Србији, а затим организациону структуру Фонда ПИО и београдске филијале, као једне од највећих организационих јединица РФ ПИО. На састанку су изнети најзначајнији статистички подаци у вези са делатношћу Фонда и Филијале за град Београд, говорило се о категоријама осигураника, врстама права из ПИО и вођењу матичне евиденције, а колегама из Шангаја је појашњено и на који начин се у Републици Србији врши

уплата доприноса, као и исплата остварених права корисницима.

Током размене информација, констатовано је много сличности по питању функционисања система пензијског и инвалидског осигурања, као и организационе структуре између српског и кинеског носиоца осигурања, а једна од кључних разлика односи се на бројност становништва, с обзиром на то да само у Шангају има око 10 милиона обвезника осигурања и око пет милиона корисника права.

Шеф кинеске делегације је на крају састанка захвалио на љубазном пријему, детаљној припреми и свим размењеним информацијама.

Весна Кадих Станковић

СОЛИДАРНА ПОМОЋ ЗА НАЈУГРОЖЕНИЈЕ КОРИСНИКЕ ПЕНЗИЈА

Подела првих пакета почетком јуна

Коначне ранг-листе пензионера који остварују право на пакет солидарне помоћи у 2025. години објављене су 16. маја на огласним таблама удружења и одбора корисника пензија и филијала Фонда ПИО.

Солидарна помоћ корисницима пензија у пакетима са основним животним намирницама и средствима за хигијену један је од видова друштвеног стандарда за који средства обезбеђује Републички фонд ПИО.

Правилник о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО прописује да се солидарна помоћ корисницима додељује у виду једнообразних, стандардизованих пакета, путем спровођења јединствене набавке, а послови спровођења

ове набавке поверени су Савезу пензионера Србије. Корисницима ће бити уручено више од 72.000 истоветних пакета, који ће бити дистрибуирани општинским и градским организацијама удружења пензионера, односно на укупно 186 локација, након чега ће се уручивати корисницима. Очекује се да ће подела пакета отпочети почетком јуна.

Подсећамо да су корисници пензија могли да подносе пријаве за ову врсту помоћи од 10. априла до 8. маја ове године. Основни критеријум за доделу солидарне помоћи је висина пензије, односно да пензија не прелази најнижи износ пензије, који у 2025. години износи 27.711,33 динара. У случају да корисник прима и пензију из иностранства, тада је услов да

износи пензија у збиру не буду већи од 27.711,33 динара. Чланство у пензионерској организацији није услов за остваривање овог права.

Када је реч о рангирању, према одредбама Правилника о друштвеном стандарду, предност имају самохрани корисници или корисници у вишечланом домаћинству коме је једини извор прихода пензија (која не прелази најнижи износ пензије), а приоритет такође имају и корисници пензија старији по годинама живота.

У 2025. години за пакете солидарне помоћи издвојено је 180 милиона динара, што је значајно више него прошле године када је за овај вид друштвеног стандарда било утрошено 111 милиона динара.

В. Кадих Станковић

АНГАЖОВАЊЕ РАДНИКА НА СЕЗОНСКИМ ПОСЛОВИМА

До 180 дана у години

Послови који се обављају само у одређено време током године у појединим делатностима у сектору пољопривреде, шумарства и рибарства (садња, сетва, берба, жетва, заштита биља, припрема земљишта, орезивање, чишћење, љушћење, испаша и сл.) су сезонски послови. Радници које послодавци ангажују за обављање тих послова уз новчану накнаду за рад су сезонски радници и они су обавезно осигурани лица. На сезонским пословима могу да буду ангажовани и осигураници запослени, осигураници самосталних делатности, осигураници пољопривредници, као и корисници новчане накнаде.

Послодавац је предузетник или правно лице које обавља делатност у сектору пољопривреде, шумарства и рибарства, у оквиру које могу да се обављају сезонски послови, изузеткова и траперства и одговарајућих услужних делатности, те услужних делатности у вези са шумарством, риболовом и аквакултуром, у складу са прописом о класификацији делатности. Послодавцем се сматра и физичко лице – носилац или члан породичног пољопривредног газдинства који се бави пољопривредном производњом.

Обавеза је послодавца да сезонског радника пре ступања на рад упозна са пословима које ће обављати, са местом рада, очекиваним трајањем радног ангажовања, условима за безбедност и здравље на раду, дневним и недељним радним временом, одморима у току рада, дневним и недељним одмором, као и са висином накнаде за рад без припадајућег пореза и доприноса, и роковима за њену исплату.

Послодавац има право да прекине радно ангажовање сезонског радника кад за његовим радом истекне потреба или ако радник послове не обавља на задовољавајући начин. Ако

прекине радно ангажовање послодавац је дужан да том раднику исплати до тада неисплаћен износ уговорених дневних нето накнада.

Радно време сезонског радника не сме бити дуже од 12 часова дневно, а ако ради осам часова или дуже има право на одмор у току дневног рада у трајању од најмање 30 минута. Сезонски радник има право на накнаду за рад за сваки час рада. Накнада се обрачунава по радном сату, без припадајућих доприноса и пореза, најмање у износу минималне цене рада утврђене у складу са законом, која важи на дан исплате. Накнада за рад исплаћује се на крају радног дана или према договору.

Ако се сезонски радник налази на евиденцији незапослених, он се не брише из евиденције, нити се обуставља исплата новчане накнаде за време привремене незапослености. Сезонски радници имају право из здравственог осигурања само за случај повреде на раду и професионалне болести, као и права из пензијског и инвалидског осигурања, у складу са законом.

Послодавац евиденциону пријаву може поднети елек-

тронским путем Пореској управи. Период у којем се сезонски радник пријављује и одјављује је календарски месец. Пореска управа на основу података из евиденционе пријаве и одјаве Централном регистру за обавезно социјално осигурање подноси јединствену пријаву на обавезно социјално осигурање. Регистрациона пријава се подноси електронским путем и садржи: ЈМБГ, име и презиме, адресу из личне карте и општину адресе послодавца; ЈМБГ, име и презиме, адресу из личне карте подносиоца пријаве сезонских радника (ако пријаву не подноси сам послодавац); телефон послодавца и телефон подносиоца пријаве; и адресу електронске поште.

Послодавац може да ангажује сезонске раднике највише 180 дана у току календарске године, рачунајући календарске дане од прве пријаве сезонских радника путем Портала Пореске управе до последње одјаве сезонских радника са тог портала, при чему се дани у којима није било ангажовања сезонских радника не броје. Послодавац може да ангажује истог сезонског радника најви-

ше 120 радних дана у календарској години. Послодавац који ангажује радника на сезонским пословима може тог истог радника да ангажује по основу уговора о привременим и повременим пословима у складу са законом којим се уређује рад, с тим да укупан број радних дана по оба основа не може да износи више од 120 у календарској години.

По основу накнаде за рад коју оствари сезонски радник, послодавац је дужан да плати порез на доходак грађана и доприносе за обавезно социјално осигурање на начин прописан законом. Доприносом се сматрају допринос за ПИО и допринос за здравствено осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести, сагласно закону којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање. Обвезник пореза и доприноса је сезонски радник.

Обавезу плаћања пореза и доприноса има послодавац у складу са одредбама овог закона. Доприноси се обрачунавају и плаћају по стопи у складу са законом којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање: 24 одсто за обавезно пензијско и инвалидско осигурање.

Порез и доприносе послодавац плаћа на основицу која представља дневни износ пореза и доприноса који се плаћају за сваки радни дан сезонског радника, независно од висине дневне накнаде за рад и радног времена сезонског радника. Послодавац је дужан да, почев од првог дана ангажовања сезонских радника, у сваком календарском месецу електронским путем Пореској управи доставља податке потребне за израду евиденционе пријаве. На територији Србије са покрајинама у 2023. години било је ангажовано 33.084, а у 2024. укупно 32.374 сезонска радника.

Нела Миладиновић

ФЕСТИВАЛ СТАРИЈИХ „ЗЛАТНО ДОБА 2025“ ОТВОРЕН У СТАРОМ ДВОРУ

Трансформација културе старења

Награда „Искорак“ за постигнућа којима се трансформишу стереотипи о старости и старењу, која се додељује оквиру Фестивала стваралаштва старијих „Златно доба“, у организацији Установе Геронтолошки центар Београд, ове године отишла је у руке времешног маратонца, 91-годишњег Владимира Стевановића. Стевановић је пример да године не морају бити препрека ка остварењу снова, већ да су одлучност и страст према животу кључни за померање наших граница у било ком животном добу.

Фестивал „Златно доба 2025“, пред бројним сарадницима, представницима градских институција и ресорног министарства, члановима клуба за старије и корисницима домског смештаја УГЦБ, свечано је отворен у Скупштини града Београда 13. маја под слоганом „Неограничена лепота стварања“. Као и ранијих година, приређен је богат културно-уметнички програм, а поред награде „Искорак“, награђени су и победници Поетског конкурса за најбољу песму. Сениоре ствараоце и госте поздравио је градоначелник Београда Александар Шапић, који је изразио велико поштовање према популацији трећег доба, а присутнима се обратио и директор Установе Геронтолошки центар Београд, Срђан Димитријевић.

– Заједно смо успели да одржимо континуитет и да трајемо 23 године, да откријемо потенцијале и промовишемо достигнућа наших сениора, у доброј атмосфери и дружењу. Честитам им на упорности, истрајности и животном стилу који дају позитиван пример будућим генерацијама, а уједно разбијају предрасуде о старости. До следеће године и нових сусрета, уживајте у животу и неограниченој лепоти стварања – поручио је Димитријевић.

Маратонац у десетој деценији

Признање „Искорак“ установљено је са циљем афирмације појединца у златном животном добу који својом активношћу и постигнућима трансформишу стереотипе о старости и утичу на позитивне промене традиционалне културе старења. Овогодишњи добитник несумњиво је оправдао све критеријуме. Владимир Стевановић, у јавности познат као чика Влада, негује спортски животни стил, редовно ради јутарње вежбе, иде на пливање, практикује јогу, планинари.

Полумаратоне и маратоне почео је да трчи када је имао 55 година, а од тада је учествовао на бројним догађајима попут светског атлетског првенства у Италији, затим на светском првенству за планинска трчања у Хрватској одакле се вратио са бронзом. Од 1989. редован је и радо виђен тркач и на Београдском маратону. На последњем Београдском маратону, у априлу ове године, у категорији старијих од 70 година био је пети у трци на 10 км са временом од 2:05:00. Један је од добитника признања „Хероји 36. Београдског маратона“ и оправдано постао узор и извор мотивације млађим тркачима и рекреативцима. За његов 90. рођендан организована је хуманитарна трка на Земунском кеју са више од 400 учесника.

Признање за најстаријег маратонца Владимира Стевановића

Након свечаног отварања наредна три дана фестивалски садржаји представљени су и у Дневном центру и клубу за старије „Игор Холодков“. Драмска секција Клуба извела је представу „Репсодија“, постављена је сликарска изложба, а последњег дана у истом простору окупљени су одабрани песници, прочитане песме, а учесницима уручене захвалнице.

Фестивал стваралаштва старијих „Златно доба“ јединствена је манифестација афирмативног карактера која подстиче креативност сениора аматера и нуди им могућност

да створе свој културни простор у коме могу да буду глумци, писци, певачи, сликари, играчи. Покренут је 2003. године и уз подршку града Београда – Секретаријата за социјалну заштиту и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања одржава континуитет дуже од две деценије. До сада је више од 6.000 учесника из читаве земље кроз изложбе, ликовне колоније, концерте, такмичења певача, школе стваралаштва, представе или драмске минијатуре презентовало своју креативност.

Марија Симовић-Максимовић

КЊИЖЕВНИ КОНКУРС ЗА ПРИПАДНИКЕ ТРЕЋЕГ ДОБА

Победника чека лепа награда

Савез потомака ратника Србије 1912-1920, Кућа краља Петра и Књижевни клуб Покрета трећег доба Србије, на величанственом и масовном Књижевном поподневу, одржаном у башти Куће краља Петра, у Београду, промовисали су књижевни конкурс за припаднике трећег доба. Песници ће се надмета-

ти за наградни пласман – боравак три дана у хотелу „Бреза“, у Врњачкој Бањи, на књижевним сусретима током Олимпијаде трећег доба почетком октобра ове године.

На Књижевном поподневу учествовале су, између осталих, и песникиње чланице Литерарне секције УПО Аранђело-

вац, које су на претходним Олимпијадама трећег доба биле међу награђенима: Радица Поповић, Деса Ломић, Вера Марковић, Добрила Недић и Љиљана Бошковић. Леп амбијент, прелепи стихови, животна радост – прави су начин промовисања активног старења.

Љ. Бошковић

Књижевно поподне ПТДС одржано је у Кући краља Петра

Просечна зарада у марту – 108.013 динара

Републички завод за статистику саопштио је да је просечна бруто зарада обрачуната за март 2025. године износила 148.652 динара, док је просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила 108.013 динара.

Раст бруто и нето зарада у периоду јануар–март 2025, у односу на исти период прошле године, износио је 11,2 одсто номинално, односно 6,4 одсто реално.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечне бруто и нето зараде за март 2025. номинално су веће за 11,5, а реално за 6,8 процената.

Медијална нето зарада за март 2025. године износила је 81.793 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Београдско бијенале 2025

Београдско бијенале окупиће ове године 15 уметника из 13 земаља са четири континента, настојећи тако да кроз различите уметничке гласове прикаже богатство перспектива савременог стваралаштва које не познаје границе.

У пет одабраних галеријских простора посетиоци ће имати прилику да искусе разноврсност стилова, техника и порука, али и да открију оно заједничко што уметност из свих крајева света спаја: искрену потребу за изражавањем, повезивањем и откривањем смисла.

Свечано отварање биће 2. јуна у Галерији „Никола Радончић“, а ТВ отварање 4. јуна, у галерији Центра за културу „Влада Дивљан“.

Програм Бијенала завршава се 5. јуна, када ће бити и додела признања.

Бајина Башта: основани савети за здравље и породицу

Општинско веће Бајине Баште, на својој мајској седници, на предлог председника општине Миленка Ордагића, основало је Савет за здравље у овој општини. Савет има осам чланова са мандатом од четири године, а осим обавеза у области јавног здравља, имаће надлежност и у области заштите права пацијената. У састав

Савета ушла су по два представника локалне самоуправе, Дома здравља „Евелина Хаверфилд“ и Завода за јавно здравље Ужице, и по један представник РФЗО и удружења грађана из реда пацијената. Савет за здравље биће од користи Бајинобаштанима, нарочито пензионерима.

На седници је прихваћен нацрт одлуке о саветнику за заштиту права пацијената на територији општине, а Веће је основало и Савет за породицу и демографију, на чијем челу је др Небојша Јовановић, заменик председника општине.

„Невидљиви свет“ у Народном музеју

Савез слепих Србије позива на јединствену изложбу фотографија под називом „Невидљиви свет“, намењену слепим, слабовидим, али и свим другим посетиоцима, који ће моћи да на нов и приступачнији начин доживе фотографије. Изложба ће бити свечано отворена 18. јуна, а за посетиоце биће доступна од 19. јуна до 31. августа у Народном музеју Србије, у Београду.

Изложба ће представити серију фотографија светски познатих фотографа, укључујући и српску фотографкињу Ивану Тодоровић. Фотографије су израђене у рељефу и пропраћене су и звучним и описима фотографија на Брајевом писму. То ће омогућити слепим и слабовидим посетиоцима да се упознају са фотографијама и причама које причају, и доживе их додиром и слухом.

И посетиоци који виде моћи ће да доживе изложбу на јединствен начин. Уз помоћ наочара које симулирају различита оштећења вида, од глаукома до дијабетичке ретинопатије и катаракте, моћи ће да доживе изазове са којима се сусрећу особе оштећеног вида, истовремено подижући свест о важности приступачности у уметничким и културним просторима.

Филијале Фонда у Пироту и Крагујевцу на новим локацијама

Услед радова на реконструкцији просторија, Филијала Пирот Републичког фонда ПИО, од 12. маја 2025. године, ради на новој адреси, у Улици Бранка Радичевића 16 (пored Banca Intesa). Радно време и бројеви телефона су остали непромењени, док је организација рада прилагођена новом простору.

– Шалтери писарнице, матичне службе и ликвидатуре који су били на II спрату и служба ликвидатуре која је била на V спрату, сада су смештени у приземљу нове локације, што додатно олакшава приступ грађанима, нарочито оним старијим и са потешкоћама у кретању – истакао је директор Филијале Драган Јовановић.

Он је додао и да ће од сада лекарска комисија радити у посебном локалу одмах поред, док су службе које су функционисале на V спрату, као и канцеларија директора, смештене преко пута наведених локација, у анексу Дома културе на I спрату, у истој улици без броја.

– Трудим се да све организујемо тако да омогућимо што бржу и једноставнију услугу нашим корисницима – рекао је Јовановић.

До завршетка радова све услуге ће бити доступне на новој адреси уз минималне измене у организацији рада.

Из истог разлога, због радова на реконструкцији, и Филијала Крагујевац Фонда ПИО привремено ће пословати на новој адреси – од 19. маја ове године крагујевачка филијала се налази у улици Краља Александра I Карађорђевића 46 (улаз са паркинга), док радно време и бројеви телефона нису измењени.

– Све организационе јединице Филијале су благовремено пресељене и током пресељења није било прекида у раду шалтерске службе. Нови простор је прилагођен раду Филијале, нашим корисницима и осигураницима и сви процеси рада функционишу неометано – каже директорка Филијале Крагујевац, Ирена Ђорђевић.

Одмор по мери пензионера

Одмор у бањама Србије је и даље један од најпопуларнијих видова летовања за сениоре, па и за млађе, што не чуди ако узмемо у обзир све benefite које оне пружају. Иако су се раније повезивале првенствено са рехабилитацијом, бање су много више од тога: уживање у мирном окружењу, природним лепотама, али и бројним wellness услугама за опоравак тела и душе. Овогодишњи конкурс за бесплатну бањску рехабилитацију је завршен, али то не значи да нема повољне прилике за преко потребан одмор. Већина бања у Србији и даље омогућава да, уз попуст и опцију плаћања на рате, одете на одмор по својој мери. Плаћање на рате умногоме олакшава планове за одмор и омогућава пензионерима да, у складу са

Бања Ковиљача

финансијским могућностима, одаберу дестинацију која им одговара.

Када говоримо о погодностима, треба имати у виду и ваучере Владе Републике Србије за летовање у Србији, који могу смањити трошкове одмора за 10.000 динара. Подсећамо да се они могу искористити само за услуге смештаја изван општине

пребивалишта и за боравак од најмање пет ноћења.

И ове године туристичка агенција „Senior travel“ нуди разне погодности за старије. Њихова понуда обухвата једнодневне и вишедневне излете у Србији, као и путовања у европске градове, све са посебним акцентом на потребе старијих путника. Заинтересовани могу

да се информишу на број телефона 011/2850-005 или лично, од 9 до 15 часова на адреси Делиградска 27, Београд, где ће их дочекати стручни тим који разуме потребе старијих.

Ако се одмор у бањи реализује у сопственој режији, важно је на време контактирати изабрану бању како би се договорили сви детаљи – од термина боравака и врсте смештаја до терапија. Напоменућемо још да, током пријаве на рецепцији, уз личну карту треба приложити и последњи чек од пензије.

Цене беодала у двокреветној соби приказане су у табели у наставку текста, а ако желите само одмор, уместо беодала можете изабрати пансион и уживати у природи и рекреативним садржајима које бање нуде.

Драгана Лукић Лазовић

1.	Специјална болница за рехабилитацију „Агенс“, Матарушка Бања Беодал обухвата смештај, пун пансион и до пет терапија по препоруци лекара по цени од 5.900 динара за покретне пацијенте, 6.900 дин. за непокретне и 6.200 дин. за полупокретне пацијенте. Постоји и опција Беодал – здравствене услуге превенција по цени од 4.900 дин. Боравак на такса и осигурање се плаћају 70 динара. Плаћање је на шест месечних рата путем административне забране или чековима грађана, а код готовинског плаћања корисници Пензионерске картице имају 10 одсто попушта.	036/5411-039
2.	Специјална болница за рехабилитацију Ивањица Беодал подразумева смештај, пун пансион, интернистичко-специјалистички преглед лекара, свакодневне физикалне терапије, комплетну биохемијску лабораторију, ЕКГ и коришћење рекреативних садржаја по цени од 4.700 дин. за готовинско плаћање или 5.200 дин. за плаћање до шест рата; односно беодал са негом за готовинско плаћање 5.500 дин. или 6.000 дин. ако се плаћа одложено до шест рата. Боравак на такса и осигурање износе 90 динара дневно, а једнократно се плаћа пријава 15 динара.	032/661-690
3.	Специјална болница за рехабилитацију „Јунаковић“, Апатин Беодал у оквиру медицинског пакета обухвата смештај, пун пансион, први и контролни лекарски преглед и до пет терапија дневно по мишљењу лекара и износи 5.750 дин. за стандард и 6.350 за стандард+ у Блоку А (стари део), док је у Блоку Б (нови објекти) цена 7.000. Приликом резервације авансно се плаћа 30 одсто, док је боравак за седам или више ноћи могуће платити на шест месечних рата чековима или путем административне забране. Додатно се плаћају боравак на такса и осигурање 95 динара дневно. Сениор пакет 55+ обухвата 10 пуних пансиона, први и контролни лекарски преглед и три терапије дневно по мишљењу лекара у двокреветној соби у Блоку А по цени од 52.900 за стандард и 57.000 за стандард+, а у Блоку Б по цени од 61.100 динара. Додатно се плаћају боравак на такса и осигурање 95 динара дневно у готовини. За кориснике ових пакета се одобрава попуст од 20 одсто на преглед субспецијалисте (кардиолог).	025/772-311
4.	Специјална болница за рехабилитацију „Бања Ковиљача“, Бања Ковиљача Беодал подразумева смештај, пун пансион, преглед лекара и четири терапије по налогу лекара по цени од 8.400 до 11.000 динара зависно од смештаја. Терапијски дан+ подразумева преглед лекара, смештај, четири терапије према налогу лекара сваког дана осим недељом, пун пансион (три obroка), масажа (терапијска општа, парцијална или подводна), основне лабораторијске анализе, једну дијагностичку процедуру недељом (по препоруци лекара). Програм Терапијски дан+ није могуће користити краће од четири дана. Дијагностичке процедуре нису укључене у Терапијски дан+ за боравак краће од седам дана. Доплата за Терапијски дан+ износи 4.500 дин. по особи по дану на регуларну цену БО дана. Пензионерима је омогућено плаћање на шест месечних рата путем административне забране, и то је неопходно нагласити приликом резервације.	015/818-270 015/895-210
5.	Специјална болница за рехабилитацију „Термал“, Врдник Беодал који подразумева смештај, пун пансион, прописане терапије и коришћење базена износи од 6.020 до 7.220 динара (зависно од тога да ли соба има терасу), док се први лекарски преглед наплаћује 3.000 динара. Боравак на такса и осигурање улазе у цену. Пензионерима је омогућено плаћање на шест месечних рата путем административне забране. Довољно је понети последњи чек од пензије.	069/755-727 069/755-736
6.	Специјална болница за рехабилитацију „Гејзер“, Сијаринска Бања Беодал који подразумева смештај, исхрану, три физикалне терапије по препоруци лекара, гратис коришћење затвореног базена, коришћење базена на комплексу „Гејзер“, пијење воде са минералних извора, од 1. маја износи 7.260 динара. Боравак на такса је 70 динара. Попуст од 10 одсто се одобрава за готовинско плаћање за боравак од 1. маја, а постоји опција плаћања на шест месечних рата путем административне забране или на три рате чековима.	016/895-128 016/895-153

7.	Специјална болница за рехабилитацију „Бујановац“, Бујановачка Бања Беодан подразумева смештај, услугу пун пансион (три obroка) и три терапије по препоруци лекара и износи 5.070 за двокреветну и 4.970 динара за трокреветну собу. У периоду до 30. јуна одобрава се пензионерски попуст од 10 одсто без обзира на вид плаћања, па су цене 4.470 за прву, односно 4.370 динара за другу варијанту. У цену су укључени боровишна такса и осигурање, а специјалистички преглед се наплаћује 1.500 динара. Могућност плаћања на шест месечних рата чековима.	017/7651-292 017/7653-459
8.	Специјална болница за рехабилитацију „Бања Кањижа“, Кањижа Беодан подразумева смештај, пун пансион, прописане терапије и услуге базена и износи 6.400 динара само за објекат Аквармарин, а први лекарски преглед се плаћа 3.000 динара. Боровишна такса и осигурање су 130 динара по дану. Плаћање на шест месечних рата административном забраном, а за боравак од 15 и више дана добија се 10 одсто попушта.	024/4875-163
9.	Специјална болница за рехабилитацију „Рибарска Бања“ Беодан обухвата смештај, пун пансион, преглед и надзор лекара, до четири терапије дневно и креће од 6.530 динара зависно од објекта и да ли смештај има терасу. Боровишна такса и осигурање износе 120 динара. Плаћање на шест месечних рата путем административне забране.	037/865-270 063/8782-886
10.	Институт за превенцију, лечење и рехабилитацију реуматичних и кардиоваскуларних болести „Нишка Бања“ Беодан у сезони (април – октобар) износи 5.000 динара, ван сезоне (новембар – март) 4.500 дин., а подразумева преглед интернисте (по потреби и консултативни преглед специјалисте), ЕКГ, стандардне лабораторијске анализе, одређивање дијете и медикаментне терапије, две хидротерапије, две електротерапије, лековито блато, кинези терапију, све у складу са препоруком лекара. Боровишна такса и осигурање износе 130 динара. Плаћање на шест месечних рата.	018/502-010 018/502-020 018/502-030
11.	Специјална болница за лечење и рехабилитацију болести органа за варење и шећерне болести „Врњачка Бања“ У Општи медицински пакет (беодан) спада консултативни преглед лекара, ЕКГ, лабораторија, три терапије дневно, базен, по цени од 7.530 динара (од 1. маја до 30. јуна и од 1. новембра до 30. новембра), односно 7.980 дин. па навише од 1. јула до 31. октобра, зависно од квалитета смештаја. Минимум седам дана боравак. Боровишна такса се плаћа 160 и осигурања 35 динара. Плаћање на шест месечних рата.	036/611-624 036/618-865
12.	Специјална болница „Русанда“, Меленци Беодан обухвата смештај, пун пансион, преглед специјалисте физикалне медицине и све терапије које лекар препише, општу или специјалну негу, и 24-часовно присуство лекара и медицинске сестре/техничара, по цени од 6.200 динара. Боровишна такса и осигурање износе 72 динара. Плаћање на шест месечних рата.	023/315-0409 023/315-0416
13.	Специјална болница за прогресивне мишићне и неуромишићне болести, Нови Пазар Беодан обухвата смештај, пун пансион, преглед лекара и четири терапије и износи 5.000 динара (Стари блок) и 5.300 (Нови блок) за покретне и 5.500 за непокретне пацијенте. Плаћање на шест месечних рата.	020/371-559
14.	Специјална болница „Сокобања“, Сокобања Беодан подразумева смештај, пун пансион, преглед лекара специјалисте, ЕКГ, спирографију, инхалацију, дренажу бронхија, купање у базени и амаму, фитнес програм, по цени од 5.100 динара. Боровишна такса је 100, а осигурање 17 динара. Плаћање на шест месечних рата и 10 одсто попушта уз Пензионерску картицу.	018/830-104 018/830-124 018/830-144
15.	Специјална болница за рехабилитацију „Бањица“, Сокобања Беодан подразумева смештај у собама са купатилом, кабл. телевизијом, бежичним интернетом, три obroка дневно, пешачке излете са водичем, коришћење теретане, спортских терена и сале за забаву, бесплатан интернет у целом објекту, ђакузи базен са термоминералном водом, као и здравствене услуге: прегледи лекара и основна дијагностика, до три терапије дневно по препоруци лекара (без масажа), инхалације природне и са леком, вежбе дисања, комплетну физикалну терапију за реуматска обољења, као и купање у термоминералној води. Цена БО у мају, јуну и септембру је 5.300 динара, 5.400 у јулу и августу, а од новембра 4.900. Плаћање: 10 одсто у време резервације, остатак на лицу места готовински, картицом, чековима, кредитном картицом Banca Intesa у више рата, административном забраном у пет рата (обавезан последњи чек од пензије).	018/830-224 069/1445-362
16.	Специјална болница за рехабилитацију „Пролом Бања“, Пролом Бања Беодан подразумева смештај, пун пансион, преглед код дежурног лекара, пијење лековите воде, коришћење базена и рекреативних садржаја по цени од 7.090 динара (1. мај – 20. јун), 7.490 (20. јун – 10. септембар), односно 7.090 дин. (10 – 30. септембар). За пензионере попуст од пет одсто ван сезоне (јануар – мај и октобар – децембар), као и плаћање на шест месечних рата за боравак дужи од пет дана. Боровишна такса и осигурање улазе у цену.	027/8388-111 027/8388-162 Вибер бр: +381 63 15 10 606
17.	Специјална болница за рехабилитацију „Атомска бања“, Горња Трепча Цена беодана, у који улазе стандард пакет терапија и пун пансион у зависности од врсте смештаја, креће се од 6.470 динара па навише. Први преглед лекара је 2.500 динара, боровишна такса и осигурање укупно 130 динара. Могућност плаћања на одложено до шест месеци чековима или платним картицама, а за пензионере и до 12 месеци путем административне забране.	032/822-063 032/822-383
18.	Центар „Луковска Бања“ у оквиру центара „Пролом Бања“ Беодан подразумева смештај, пун пансион, преглед дежурног лекара, коришћење базена, велнес центра и рекреативних садржаја по цени од 7.290 (мај – јун), 7.490 динара (јул – септембар). Беодан екстра подразумева основни беодан + четири терапије дневно по цени од 8.990 (мај – јун) и 9.190 динара (јул – септембар). За пензионере пет одсто попушта ван сезоне (јануар – јун и септембар – децембар) и плаћање на шест месечних рата за боравак дужи од пет дана. Боровишна такса и осигурање урачунати у цену.	027/385-999 027/385-990 Вибер бр.: +381 63 481 243
19.	Специјална болница за рехабилитацију дегенеративног реуматизма и посттрауматских стања, Врањска Бања Беодан подразумева смештај, пун пансион, преглед лекара и прописане терапије по цени од 5.100 динара. Боровишна такса од 110 динара се плаћа додатно. Плаћање на шест месечних рата путем административне забране (понети последњи чек од пензије и личну карту) или чековима грађана.	017/7456-284 017/546-428
20.	Специјална болница за рехабилитацију „Гамзиград“, Гамзиградска Бања Беодан подразумева смештај, пун пансион, преглед лекара и прописане терапије по цени од 5.100 динара. Боровишна такса и осигурање улазе у цену смештаја. Могућност плаћања на шест рата чековима грађана; за кориснике пензионерске картице одобрава се попуст од 10 одсто на услуге: пансион са лечењем (БО дан), пенсион без лечења, терапијски дан, терапију хипербаричним оксигенацијом, електромионеурографија (ЕМНГ), колордоплер крвних судова и артерија.	019/450-447 062/434-973
21.	Институт за рехабилитацију „Селтерс“ Младеновац Беодан подразумева смештај, пун пансион, преглед лекара, ЕКГ, кинези, радну и физикалну терапију по цени од 6.100 динара, зависно од врсте смештаја. Могућност плаћања на шест рата путем административне забране и картицом Поштанске штедионице, а на четири рате чековима грађана.	011/8241-425 064/8690-422

У ОБРЕНОВЦУ ЧЕТВРТИ МЕМОРИЈАЛ „ВАСИЛИЈА БЕЛОБРКОВИЋА“

Укупни победник Чукарица

Четврто спортско такмичење пензионера Београда и „Меморијал Василија Белобрковића“, одржано је 20. маја на стадиону Фудбалског клуба Раднички у Обреновцу, у организацији Градске организације пензионера Београда. Учествовало је 17 општинских и 10 струковних удружења пензионера, са око 460 такмичара.

Четврто надметање отворио је Реља Огњеновић, директор Фонда ПИО, а присуствовали су Ружица Белановић, председница Градске организације пензионера Београда, проф. др Андреја Савић, председник Савеза пензионера Србије, Драгана Калиновић, председница Покрета треће доба Србије, и Милош Станојевић, председник општине Обреновац, представници општине Сурчин и менаџмент банке Поштанска штедионица.

Ружица Белановић је изразила велику захвалност свима, а посебно општинским и градским удружењима на успешној организацији спортској манифестацији.

– Радује ме да смо успели да сачувамо наслеђе које нам је оставио Василије Белобрковић. Из године у годину га

Ружица Белановић, председница ГОП Београд, Реља Огњеновић, директор Фонда ПИО, Милош Станојевић, председник ГО Обреновац, Андреја Савић, председник САПЕНС-а, и Драгана Калиновић, председница ПТДС

надограђујемо и љубоморно чувамо нашу слогу. Ми, пензионери, у озбиљном животном добу, окупил смо се у великом броју, пуни елана, у доброј физичкој кондицији, спремни за нове акције и доприносе како нашој организацији тако и нашој држави. Ми немамо времена за чекање, нама треба сада и одмах мир, стабилност и редовна исплата пензија, а ми то све имамо, свакодневно смо сведоци тога. Захваљујемо нашем Фонду ПИО који не само да редовно исплаћује пензије, него нам је омогућио да овакву манифестацију заједнички реа-

лизујемо – истакла је председница ГОП Београд.

Председник САПЕНС-а, Андреја Савић, поздравио је учеснике у име кровне организације пензионера и истакао да је та манифестација једна у низу пред финале 1. октобра у Врњачкој Бањи.

– Културне и спортско-рекреативне манифестације представљају значајан облик активности наше републичке организације, представљају доказани бренд. Ми као кровна организација чврсто стојимо на земљи, државотворни смо, и имамо добру сарадњу са Републич-

ким фондом ПИО у решавању и побољшавању питања наших најстаријих суграђана – рекао је Савић.

Председник ГО Обреновац, Милош Станојевић, изразио је задовољство што је та општина други пут домаћин прелепе манифестације спорта и дружења.

– Поново видим неке од учесника и то је доказ да старији воде бригу о очувању виталности и желе да остану физички активни. На тај начин показују младима како да се понашају и здраво и дуго живе. Волео бих да се видимо овде за годину-две, у Обреновцу сте увек добродошли – закључио је Станојевић.

Учесници Меморијала су се надметали у пет дисциплина: кошарци, фудбалу, шаху, штафети у брзом ходању и пикаду. Укупан победник била је екипа Удружења пензионера општине Чукарица. У пикаду су најпрецизнији били домаћи такмичари, Младеновчани су победили у шаху, најбоље фудбалере имала је екипа пензионисаних радника МУП Београд. Најпрецизнији у кошарци били су пензионери Чукарице, а најбржа у штафетној трци екипа НБС 1.

Милан Ашковић

ПОТПИСАН МЕМОРАНДУМ САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ И СЛОВАЧКЕ

Ширити круг пријатељства и сарадње

Савез пензионера Србије угостио је недавно колеге из Словачке, а том приликом потписан је и Меморандум о међусобној сарадњи. Сам догађај је уприличен 23. маја у просторијама САПЕНС-а.

Меморандум су потписали председник Савеза пензионера Србије, проф. др Андреја Савић, и председник Савеза пензионера Словачке, Михал Котаин. Потписивању су присуствовали и Драгана Калиновић, председница ПТДС, и Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине.

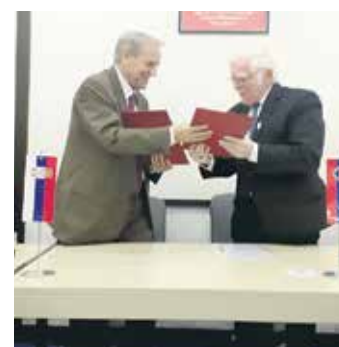
Михал Котаин је упознао своје домаћине са пензијским систе-

мом Словачке, као и са активностима и олакшицама које пензионерима пружа Савез на чијем је челу. У Словачкој има осам региона и у целој држави имају своје представнике. Ове године су у преговорима са владом постигли да добију тринаесту пензију која је износила 607 еура, што сматрају напретком у остваривању својих права. Имају и спортска надметања у форми Олимпијада, као и такмичења у фолклорним играма, рецитовању поезије и писању песама, навео је Котаин.

Председник САПЕНС-а, проф. др Андреја Савић, изразио је задовољство због доласка

словачке делегације и навео да се на тај начин даје допринос пријатељству два народа и две државе. Он је представио начин функционисања САПЕНС-а, истакао да броје више од 1.650.000 пензионера, те да је Савез активан у социјалном дијалогу са државом и да има бројне активности у циљу побољшања друштвеног стандарда чланова.

– Држава сваке године издваја средства за пензионере и те послове поверава Фонду ПИО и Савезу пензионера као кровној организацији. Велики број најугроженијих одлази у бањска лечилишта о трошку Фонда ПИО,

Проф. др Андреја Савић и Михал Котаин

а финансирају се и културне и спортско-рекреативне активности трећег доба – навео је Савић и истакао значај сарадње и подршке коју им Фонд пружа.

Након излагања председника оба савеза, потписан је Меморандум о међусобној сарадњи.

Љ. Адамовић

Помоћ која долази на врата

Мобилна стручна помоћ као иновативна социјална услуга за старије грађане, назив је пројекта који град Пирот спроводи у партнерству са тамошњим Центром за социјални рад у циљу унапређења квалитета живота старијих суграђана, посебно оних који живе у удаљеним сеоским подручјима, где је приступ социјалним услугама често отежан а доступност институција и услуга смањена.

Заправо, пројекат је иновативни модел социјалне заштите за подршку и бригу о стријима, посебно у руралним подручјима на овој територији и значајан је корак у погледу неге старије популације уз помоћ модерних технологија. Једна од кључних пројектних активности, како би помоћ и подршка стигли директно до корисника, је формирање мобилног стручног тима који чине лекар, стручњак из области социјалне заштите и техничко лице. Због потребе рада на терену и обиласка старијих по селима, укључујући и она удаљена, за обављање нове социјалне услуге набављено је возило. У наредном периоду биће развијена и мобилна матична апликација, а пројекат предвиђа куповину 40 мобилних уређаја на којима ће она бити постављена.

– Апликација ће корисницима омогућити laku комуникацију са мобилним телефонима, као и са другим јавним установа-

Тим за мобилну стручну помоћ

Задаци мобилног стручног тима

Највеће интересовање становништва исказано је за лекарске прегледе, јер у већини ових села не постоји организован превоз, нити редовни доласци медицинског особља. Стручњаци из области социјалне заштите имају задатак да кориснике информишу о могућностима остваривања додатних права из ове области, да са њима разговарају и пруже савете о начину организовања времена, али и превазилажењу криза и проблема који се јављају због старости. Лекар на терену обавља лекарски преглед (мерење крвног притиска, шећера у крви...), док је техничко лице у мобилном тиму задужено за пружање логистичке и техничке подршке (вожња, достава ствари за потребе старијих и сл.).

ма у случају хитних интервенција. Такође, постојаће и друге опције које ће бити специфициране кроз развој апликације прилагођене старијим особама, на којој ће бити инсталиран поједностављен сет великих и прегледних икона. Садржаће визуелни под-

сетник опште намене за унапред дефинисан скуп догађаја, на пример заказане прегледе, потом планер терапије, хитне позиве на унапред дефинисане бројеве, као што су Хитна помоћ, Центар за социјални рад, полиција, ватрогасци – објаснила је Јована Тончић, члан пројектног тима.

Пројекат се реализује под покровитељством Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарства финансија – Сектора за уговарање и финансирање програма из средстава ЕУ. У пројекту учествују и млади, односно волонтери, и за сада има десет пријављених који су исказали интересовање за рад на терену. Реализација пројекта почела је 30. септембра прошле године и услугу мобилног тима до сада је користило 127 корисника.

– Кроз пројекат је развијена и ревидирана база података потенцијалних корисника од стране Центра за социјални рад. Ова база података је неопходна како би се сагледали сви потенцијални корисници и креирали адекватан распоред и динамика пружања нове социјалне услуге. Међу потенцијалним корисницима су и старија лица која имају сопствена примања и припадају старој категорији 65+. База података ће бити ажурирана отвореном телефонском линијом путем које људи могу да се пријаве за нову услугу – каже Јована Тончић.

Марија Симовић-Максимовић

СВЕЧАНО ОБЕЛЕЖЕН ДАН ОПШТИНЕ СВРЉИГ

Додељена општинска признања

Свечаном седницом СО Сврљиг, доделом општинских јавних признања заслужним појединцима и колективима, и културним и спортским манифестацијама обележен је 8. мај, Дан општине Сврљиг.

Овај датум слави се као празник општине у знак сећања на 8. мај 1833. године када је Сврљишка нахија прикључена Кнежевини Србији. Он има историјски значај за сврљишки крај и симболизује слободу, развој и напредак локалне заједнице.

На свечаности је најпре говорила Милена Станковић, председница СО Сврљиг, која је грађанима честитала Дан општине, а гостима пожелела добродошлицу.

Председник општине Мирослав Марковић представио је тренутну ситуацију, те говорио о обавезама да се Сврљиг, мала

локална самоуправа на југоистоку Србије са ограниченим могућностима и ресурсима, гради и развија, да се створе бољи услови за живот, рад, напредовање и школовање. Скупу се обратио и Милија Милетић, народни посланик, који је пожелео здравље, срећу и слогу и да Србија иде напред.

Поводом празника уручена су општинска јавна признања. Мајске плакете добили су: професор др Милован Бојић са Института за кардиоваскуларне болести „Драгиша Мишовић – Дедиње“, Институт за лечење и рехабилитацију Нишка Бања, МЗ Преконога, МЗ Нишевац, Дамир Јоцић књижевник и наставник (одбио писменим путем да прими признање), затим архитекта Новица Јовић и песникиња Злата Коцић.

Заслужним појединцима и колективима уручене су Мајске плакете, плакете и похвалнице

Истакнутим појединцима и колективима уручено је и 19 похвалница и шест плакета општине Сврљиг.

Поводом празника општине у холу Основне школе „Добрила Стамболић“ отворена је Мајска изложба слика сврљишких сликара, а одржане су и друге културне и спортске манифестације.

С. Ђорђевић

„МАЛА ШКОЛА” – ЗАЈЕДНИШТВО ДУГО ЧЕТРДЕСЕТ ГОДИНА

Светионик наде и подршке

Важан јубилеј, испреплетен свакодневном борбом и упорношћу, обележен је 13. маја у Тополи. Четири деценије постојања програма „Мала школа за децу и родитеље”, који спроводи Савез удружења за помоћ ментално недовољно развијеним особама Србије (Савез МНРО Србије), обележене су не само свечаношћу, већ и дубоким емоцијама. То није била само прослава већ признање невидљивој снази многих породица које свакодневно крче пут ка инклузији.

Помоћница министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Биљана Барошевић, која је присуствовала догађају, нагласила је да „Мала школа” симболизује подршку, заједништво и пријатељство, и да програм који окупља 30 породица из целе Србије нуди много више од знања – он пружа ослонац који је ту онда када је најпотребније.

Секретар Савеза, Маријана Тарановић Тодоровић, каже да се програм током година развијао прилагођавајући се потребама породица.

– Осим основног програма психосоцијалне подршке, покренули смо и саветовалиште за родитеље, место где од стручњака могу добити индивидуалну помоћ, прилагођену

Савез МНРО Србије доделио је признање Биљани Барошевић, помоћници министра за рад (прва здесна)

свакој породици посебно, у виду емоционалне подршке али и припреме за кризне ситуације. И доступност услуга је проширена, тако да укључује и онлајн комуникацију за родитеље који живе у удаљеним местима.

Тарановић Тодоровић наводи да се „Мала школа” реализује у окружењу прилагођеном потребама деце, те да Удружење „Загрљај” из Тополе нуди савремено опремљен простор, сензорни врт и богат природни амбијент који омогућава деци да кроз игру, спорт и шетње развијају вештине и самопоуздање.

Она истиче да изазови ипак остају, јер и поред напретка у видљивости особа са интелектуалним потешкоћама, систем још увек не одговара у потпуности њиховим потребама. Недостатак услуга социјалне заштите, као што су лични пратиоци или становање уз подршку, као и слаба опремљеност школа и недостатак дефектолога, остају велики проблеми.

У наредном периоду Савез МНРО Србије планира да унапреди програм „Мале школе”, који ће трајати дужи, укључиваће нове стручњаке за родитељску подршку и имати богатији садржај. Ради се на структурирању програма за другу и трећу годину учешћа, како би се пружила континуирана подршка деци и родитељима.

Порука овог Савеза родитељима је да нису сами и да потраже удружење у свом месту где ће пронаћи пријатеље, разумевање и нови, бољи поглед на будућност. Порука за друштво је да инклузија није ствар воље већ обавеза, да подршка не сме да буде повремени, већ трајна и да свако дете заслужује прилику – не да се уклопи, већ да буде прихваћено такво какво јесте.

Д. Лукић Лазовић

САЈАМ ЗАПОШЉАВАЊА ЗА ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ У ОПШТИНИ ВРАЧАР

Велико интересовање за посао

Београдска општина Врачар, у сарадњи са Националном службом за запошљавање (НСЗ), организовала је, 16. маја, у својим просторијама Сајам запошљавања за особе са инвалидитетом.

Овакви сајмови пружају могућност да се у непосредном контакту сва заинтересована лица са инвалидитетом представе што већем броју послодаваца који имају потребу за новим кадровима. Сајам је био веома посећен, обишло га је око 500 људи од којих је 300 особа са инвалидитетом. Сајам је отворио председник општине Врачар, академик проф. др Милан А. Недељковић, а присуствовали су и саветник директора НЗС, Саша Вукотић, као и заменик директора Филијале за град Београд, Синиша Кнежевић.

Понуда послова била је разноврсна, од административног радника, продавца,

Послодавци понудили више од 100 радних места

кол-оператера, радника у производњи, магационера, возача, бармена, портира до козметичког техничара и фотографа.

– Национална служба за запошљавање организује сајам у сарадњи са Градском општином Врачар дуги низ година. Имамо одличну сарадњу и увек су нам изврсни домаћини. На овом сајму је учествовало око 25 послодаваца са више од 100 различитих понуда за запослење особа са инвалидитетом – рекла је Татијана Милић Мандић, начел-

ница Одељења за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ у Филијали НСЗ за град Београд.

Простор је био приступачан за све, а обезбеђен је и материјал на Брајевом писму, као и тумачи за знаковни језик.

– Очекујемо да након шест месеци добијемо повратну информацију од свих послодаваца да ли су се одлучили за неко од ових лица. Искуство из ранијих година је увек било позитивно. Велики број фирми је већ запо-

слио особе са инвалидитетом и увек нам пошаљу мејл захвалности након оваквих сајмова. Неки од послодаваца истичу да су задовољни одзивом заинтересованих особа са инвалидитетом, као и нашом организацијом – пренела је из прве руке Татијана Милић Мандић.

Поред већих компанија које су учествовале на сајму, похвалу заслужују и мање фирме које су изнеле понуде послова у жељи да ове људе укључе у тржиште рада. Сајмови овог типа се одржавају једном годишње и обухватају све заинтересоване особе са инвалидитетом са територије Београда и приградских насеља, како незапослене тако и запослене који желе да промене посао. А ове године се на сајму по први пут посетиоцима представило и десет удружења особа са инвалидитетом.

Љупка Адамовић

Важне, снажне и равноправне

Сајам локалне хране у Чачку, Купу-сијада у Мрчајевцима, Гулашијада у селу Самаила само су неке од манифестација на којима су љубитељи традиције, народне музике и етно хране могли да пробају специјалитете чланица Актива жена „Катржанке“ из Катрге, села надомак Чачка, али и да упознају ове даме невероватне снаге. Вредне Катржанке и њихова председница Мирослава Миновић, 11. маја, учествовале су на новој манифестацији „У сусрет пролећу – Сајам сеоских иновација“, одржаној у Мрчајевцима.

– Ова, могу да кажем, јединствена манифестација окупила је око тридесет излагача и иноватора из целе Србије, који су имали прилику да покажу своје изуме и производе. Догађај није био такмичарског духа, већ чисто излагачки, а учествовали су и ученици Прехрамбене школе. Моје жене и ја смо спаковале 500 сарми у сач, који је направио наш драги суграђанин, деведесетогодишњи Милун Тошић. КУД је представио свој програм, возили смо се фијакерима, а одржана је и промоција књиге чувеног витеза кулинарства из Косјерића, Милијана Стојанића. Манифестација је ове године одржана први пут, а план је да то буде сваке године првог викенда после Ђурђевдана – рекла нам је најпознатија Катржанка, Мирослава Мира Миновић.

Мира има 49 година, мајка је двоје деце и бака троје унучића. У Катрги је рођена, удала се и остала да живи са својом породицом. Љубав према селу пренела је на потомке, а то се свим силама труди и код осталих мештана. Оснивач је и председница Удружења жена „Катржанке“ и коорди-

Мирослава Мира Миновић (у средини) са чланицама удружења „Љубав на сеоски начин“ из Жаочана и „Дијабетес мелитус“ из Чачка

натор дванаест удружења жена из околних села. Воли своје село, велику породицу, традицију, органске и укусне производе, ручни рад и дружење са мештанкама, али и женама са села из целе Србије.

– Тако се и зачала идеја о овом удружењу. Намера је била да се мештанке повремено окупе у Месној заједници, да одвоје време да попричају, организују неку акцију, одемо на заједничко путовање. Тако смо успеле да кроз дружења и активности оживимо села и обичаје, да у сваком направимо манифестацију и чувамо традицију, да домаћа традиционална јела вратимо на трпезу. Желела сам да се ми жене са села између себе дужимо и на неки други начин, да имамо едукације, превентивне прегледе, али и да мало путујемо, а на крају смо успеле да спојимо леву и десну обалу Мораве. Тако је настала Унија удружења жена сеоског подручја, а пошто сви путеви воде у Мрчајевце, ту ми је и канцеларија – објаснила нам је Мира кроз осмех.

Ова амбициозна Шумадинка каже да се идеја о Унији родила након једне посете Словенији, где је отпутовала да види како функционишу њихова удружења жена. По угледу на Словенке које имају кровну председницу, чачански крај добио је кровно удружење жена.

– Циљ је што више оснажити жену на селу, јер она је темељ куће. Циљ је и да се остане на селу. Поред наше воље и жеље, велику помоћ нам пружа град Чачак јер се проценило да су се жене помакле са места, да нису што се каже као некада. Желимо да се информишемо, да будемо равноправне и једнаке, јер једнакост није привилегија већ наше право, а моја визија је да будемо снажне и важне – поручила је Мира Миновић.

Удружење жена „Катржанке“ званично постоји пуне две године, а у пракси и дуже. У сваком тренутку броји око тридесет чланица, од 20 до 85 година. Удружење се бави и хуманитарним радом, чланице сакупљају своје органске производе и храну, одећу и обућу и онда их преусмере тамо где су најпотребнији. Удружење је добро повезано и са званичним институцијама, у контакту је са повереницом за родну равноправност, министарком без портфеља задуженом за ову област, локалном самоуправом, а Мира Миновић је често виђен гост и на панелима на којима се дискутује о правима и положају жена на селу. Захваљујући контактима које је остварило, удружење често посредује приликом запошљавања жена са свог подручја, а недавно су преко једне фондације издејствовале да се породици са дететом са посебним потребама у селу Бресница уради купатило.

Марија Симиновић-Максиминовић

ЕКОЛОШКИ ИЗАЗОВ ЗА УЧЕНИКЕ ИЗ КЊАЖЕВЦА

Мала дела за велику планету

У Друштвеном клубу Дома културе у Књажевцу, 5. маја ове године, одржан је еко изазов под називом „Мала дела за велику планету“ у којем су учествовали ученици средњих и основних школа из Књажевца. Догађај је организовао Омладински клуб „Зона младих“.

Сваки од пет тимова, са по пет чланова, имао је свој слоган и кампању која би требало да донесе решење неког еколошког проблема. Чланови „Зоне младих“ припремили су занимљив квиз о екологији, очувању планете Земље и заштити животне средине. Сви тимови представили су корисне и иновативне предлоге за чисти-

ју околину, који могу бити применљиви у локалној заједници. Најбоље идеје награђене су мајицама и беџевима.

Говорило се још и о проблему настајања отпада, утицају неадекватног управљања отпадом, као и о климатским променама.

Еко изазов је наставак акције коју су ови млади људи организовали крајем априла ове године, поводом Дана планете, када су чистили обале Тимока, дечије игралиште, парк и шеталиште. Како би подigli свест Књажевчана, њихова идеја је била да укључе што више деце школског узраста, али и старије грађане. Својим примером чишћења Књажевца учинили су да се

Млади Књажевчани представили идеје за заштиту животне средине

запитамо колико заиста бринемо о свом окружењу, да ли рециклирамо и како можемо допринети да живимо у чистој и незагађеној средини.

Омладински клуб „Зона младих“ планира и друге бројне акције које ће бити реализоване у наредном периоду.

Ивана Вуликић

У БАЛТА БЕРИЛОВЦУ ОДРЖАНА „МОЛИТВА ПОД МИЦОРОМ“

Бисери нематеријалног културног наслеђа

Сваке године, 6. маја, на Ђурђевдан, у селу Вртовац, у подножју Старе планине, одржава се Ђурђевданска заветна молитва, а чланови локалне заједнице се окупљају како би прославили колективну славу.

Централно место у обреду има домаћин – колачар који испред каменог крста у капели у име заједнице приноси жртву, молитву и са „планинком“ (жена богато окићена биљем) ломи обредни хлеб. Обредни хлебови, као и обредни пешкири, неизоставни су део многих обичаја приликом верских празника и манифестација. Према народном веровању, од најстаријих времена, односе се у поље или винограду, дају се стоци, јер се верује да ће то донети плодност, здравље и заштитити заједницу.

Ђурђевдански обред представља елемент нематеријалног културног наслеђа из домена друштвених обичаја, ритуала и свечаних догађаја, који је 2012. године уписан у Национални регистар нематеријалног

Чобанске игре ученика основних школа

културног наслеђа Србије, а на предлог општине Књажевац, у сарадњи са Завичајним музејом Књажевац, општинском Туристичком организацијом, Месном канцеларијом Кална и Удружењем за неговане традиције „Извор“ из Књажевца.

Други део „Молитве под Мицором“ одржан је у Балта Берировцу, 10. маја. На овом етно фестивалу око педесетак излагача представило је своје рукотворине и производе. Програм је почео чобанским играма, у којима су учествовали ученици основних шко-

ла из Књажевца, а прво место освојила је ОШ „Дубрава“. Ученике у такмичарским категоријама сувенири, стари занати и лековито биље и производи од шумских плодова оцењивао је жири у саставу: Небојша Стаменковић, гастроном и изузетни познавалац лековитог биља, Јелена Куртић, етнолог у Завичајном музеју Књажевца, и Јанош Косо, домаћин Музеја „Главашева кућа“. Најбољи сувенир направили су чланови Удружења МС Књажевац, старе занате најверније је приказало Удружење „Етно центар“ из Кња-

жевца, лековито биље Удружење „Сарлах“, а шумске плодове „Шинкина теглица“. У културно-уметничком програму наступио је вокални солиста Беки Бекић, као и КУД „Сунчана јесен“ и Удружење пензионера Књажевац. Чувар језичких особина и песник који своје стихове пише на дијалекту ових крајева, Слађан Илић, за ову прилику приредио је здравицу.

У категоријама старинска трпеза, најбољи сир, најбољи белмуж, најбоља јагњећа чорба, такмичаре је оцењивао жири: Небојша Стаменковић – Неша Травка, Александра Богдановић, креатор дигиталног садржаја „Историјски забавник“ и Саша Дујин, директор Туристичке организације Нови Бечеј. Према њиховој оцени, најбољу старинску трпезу припремило је Удружење „Рујиште“, најбољи сир имала је Санела Јовановић, најбољи белмуж Удружење „Сварог“ из Сврљуга, а најбољу јагњећу чорбу направио је Алекса Божиновић.

Ивана Вуликић

ДВА ДАНА МУЛТИКУЛТИ ФЕСТИВАЛА У СОМБОРУ

Од мађарског мјузикла до Ужичког кола

Традиционални, 8. по реду сомборски Фестивал мултикултуралности одржан је 12. и 13. маја ове године под називом „Раванградска МултиКулти променада“.

Како је први фестивалски дан био у знаку позоришта, посетиоци су могли у великој сали Културног центра „Лаза Костић“ да погледају мјузикл под називом „Рођена да буде звезда“, посвећен животу и песмама Барбре Стрејсенд. Ансамбл Позоришта за младе Баја (град у суседној Мађарској) представу је извео на мађарском језику, уз либрето на српском језику.

Други дан фестивала отпочео је дефилеом, а настављен наступима 20 фолклорних друштава

Следећи дан је био у знаку културно-уметничких друштава из Сомбора и његових приградских насеља. Већ од раних поподневних сати заинтересовани су могли да обиђу Базар рукотворина и традиционалних војвођанских производа учесника манифестације, након

чега је уследио најпре дефиле свих извођача кроз центар града, да би се око 19 сати на платоу испред Жупаније зачула песма и развило коло, чиме је најављен богат програм 20 фолклорних друштава.

Овај фестивал је настао 2017. године са циљем промоци-

је нематеријалног културног наслеђа 21 националности присутне у граду Сомбору, заштите културних идентитета, као и промоције народних ношњи, ручног рада и савремених уметника који инспирацију налазе управо у традицији.

И. Огњанов

Поезија као мост и нада

У Културном центру у Нишу крајем априла одржан је дводневни фестивал под називом Дани пријатељства, културе и традиције Србије и Бугарске, који је окупио уметнике и заљубљенике у традицију ове две земље, са циљем јачања пријатељских и уметничких веза између народа.

Манифестацију је организовало Удружење српско-бугарског пријатељства, у сарадњи са нишким Културним центром, а учесници су стигли из неколико земаља региона.

– Само из Бугарске је дошло око 150 људи, ту су и Црногорци, Босанци, Румуни, чак имамо и један штанд из Јужне Кореје. Ми смо непрофитабилна организација, а највеће богатство је то што имамо пуно пријатеља – рекао је Зоран Бајић Баја, председник Удружења српско-бугарског пријатељства и уметнички руководилац фестивала.

У оквиру манифестације већ

Емила Ема Антић, Зоран Бајић и Марина Јансон

12 година постоје песнички конкурси који окупљају поете из више држава. Конкурс је интернационалног карактера и одвија се у више различитих градова, са седиштем у Новом Саду.

– Промоција песничких конкурса у Новом Саду одиграва

се на Новосадском сајму књига, у Београду на манифестацији „Савске ватре“, и у Нишу у оквиру две манифестације, а то су Дани пријатељства, културе и традиције српско-бугарског пријатељства и Нишвил. Лепота овог конкурса јесте у томе што није такмичарског карактера и

што је тај конкурс заправо један мост који спаја песнике сличног или истог сензибилитета, те постоји дивна размена енергије на тој поетској вечери – истакла је уредница песничких конкурса, Данијела Милошевић.

На фестивалу су учествовале и песникиње из Књажевца: Емила Ема Антић, Ивана Вуликић Вучић, Емина Милошевић, а у музичком делу програма Марина Јансон.

У изложбеном делу посетиоци су уживали у рукотворинама удружења, као и у симфонији боја и мириса букета од сапуна. Међу излагачима била је и Мирјана Радовановић из Књажевца са својом поставком „Зимска идилла“.

У наредним месецима фестивал ће бити представљен и у Софији, као наставак мисије изградње чврстих културних мостова између Србије и Бугарске.

И. Вуликић

ОВАЦИЈЕ У ХРВАТСКОЈ: ТРИЈУМФ МЛАДИХ МУЗИЧАРА ИЗ БУЈАНОВЦА

Развукли хармонику, побрали ловорике

У Пули, административном центру Истре, од 6. до 9. маја ове године одржан је 48. Међународни сусрет младих хармоникаша, на којем су учествовали музички оркестри и солисти из Пољске, Словеније, Босне и Херцеговине, Србије и Хрватске.

Хармоникашки оркестар Школе за основно музичко образовање и васпитање из Бујановца убедљиво је освојио прво место. Овај оркестар од 13 талентованих младих музичара из Бујановца на интернационалном такмичењу хармоникаша у Хрватској предводио је наставник хармонике и диригент, Милош Стоименов.

У веома јакој конкуренцији, у категорији солиста, бриљирао је и заслужено се нашао на трону млади уметник Алекса Златковић (11). Виртоуз на хармони-

Хармоникашки оркестар Музичке школе из Бујановца у Истри

ци, ученик бујановачке Музичке школе, био је без премца и на такмичењу које је одржано у мају 2023. године. Талентовани млади инструменталиста и такође ученик поменуте школе Љубиша Куртић (12) завредио је сребрно одличје.

– Традиционални фестивал у Пули представља једну од најпрестижнијих музичких манифестација уметничке хармонике у Европи. Фестивал има важно упориште у такмичарској платформи која омогућава потпуну слободу и неограничену

ширину у музичком изражавању. Такмичарске наступе надарених младих уметника оцењивали су признати европски педагози. Презадовољни смо, деца су се сјајно провела и дружила. Упознали су своје вршњаке из других градова и држава. Све је било на врхунском нивоу, ово искуство и дружење дуго ћемо памтити – одушевљен је био Милош Стоименов.

Музичка школа у Бујановцу основана је 1988. године. Настава се одвија на одсецима за клавир, хармонику, виолину, кларинет, гитару и флауту. Мултикултурална и мултиконфесионална Музичка школа једна је од ретких васпитно-образовних установа у Србији у којој се наставни процес заједнички реализује са ученицима српске, албанске и ромске националности.

В. Пешић

РЕСТОРАН У КОМЕ БАКЕ КУВАЈУ ТРАДИЦИОНАЛНЕ СПЕЦИЈАЛИТЕТЕ

Бакина кухиња за све унуке света

Иако нам можда бледи из памћења како старимо, топлина бакиног загрљаја никад не престаје да греје срце, јер ко је имао среће да има баку имао је највећег савезника. Њено стрпљење је бескрајно, а животни стил успоренији, те увек има времена да сву пажњу света усмери на унуке испуњавајући им сваку жељу.

Посебно је позната пажња са којом баке хране своје малишане и њихова способност да од сваке намирнице направе праву гозбу. Баке су најбољи и незаменљиви куvari, јер су се укуси и мириси детињства тако утиснули у нашу свест да ће нас пратити читавог живота. Присећајући се са носталгијом свог одрастања у традиционалној италијанској породици, Џоди Скаравела из Њујорка дошао је на идеју, сада већ давне 2007, да отвори ресторан италијанске кухиње не слутећи да ће само деценију касније цео свет причати о њему. С обзиром на то да је кување заволео поред своје баке Доменике и мајке Марије, желео је да његов ресторан буде скромни омаж свим италијанским женама из чијих се кухиња шире најлепши мириси који остају у сећању њихове деце и унука. Ресторан је добио име Енотека „Марија“ по Џодијевој мајци, а у част баке Доменике желео је да запосли праве баке да кувају.

– Након што сам изгубио све женске фигуре у свом животу, желео сам то да рекреирам, да се вратим у детињство, зна-

место – описао је Џоди своју баку једном приликом.

Ресторан је брзо заживео и постао место где су многобројни Италијани радо свраћали како би се вратили у детињство. Али Џоди, свестан значаја баке и породичног наслеђа у животу сваког појединца, није желео да своје суграђане других националности остави без овог аутентичног искуства. Убрзо је објавио конкурс за нове баке куvariце које ће кувати специјалитете кухиња свих земаља света. У мултиетничкој метрополи какав је Њујорк, могло се претпоставити да ће се јавити куvariце из свих крајева Земљине кугле, мада он признаје да толики одзив није могао ни да сања.

– Десило се то да су се појавиле жене које чувају традицију најразличитијих кухиња које можете да замислите. Нисам

нимало размишљао, знао сам да морам да се упустим у ту авантуру и то је најбоља ствар коју сам урадио. Шефови и куvari се стално мењају, у зависности од тога коју кухињу имамо на менију, а самим тим и структура и број гостију. Наш мали породични ресторан постао је светски – каже власник.

Прича човека који се труди да изгради културне везе кроз универзални језик кувања брзо се проширила ван граница Њујорка, те је Холивуд показао интересова-

ње да екранизује његову животну причу и развојни пут ресторана. Филм под називом „Nonnas“ је угледао светлост дана у мају ове године када се у Америци обележава Дан мајки, и одмах постао први по гледаности. Топла прича о човеку који ризикује све како би отворио ресторан у част своје недавно преминуле мајке дирнула је и најтврђа срца. Потрага за смислом и сопственим местом у овом свету мора почети од самог почетка, од свог корена, који је за Џодију, како филмског, тако и стварног, извор снаге и најјачи стуб личног идентитета. У сарадњи са филмском продукцијом инсистирао је на томе да жене буду носиоци приче, да буду представљене као јаке принципијелне личности, попут његове баке и мајке, спремне да се такмиче међу собом али и да се удруже и покоре свет ако је то потребно.

Истовремено са премијером филма, објавио је и књигу рецепата који се преносе са генерације на генерацију италијанских домаћица и представљају својеврсно путовање у кухиње осам бака које оживљавају своје регионалне специјалитете.

На менију Енотеке „Марија“ сада се налазе ђаконије које воде порекло са свих континената, како би случајни или намерни пролазник који се обрео у близини ресторана био у могућности да се кроз јединствене укусе и мирисе врати у детињство и загрљај своје баке. Осећај безусловне љубави и сигурности који су нам ове жене пружале кроз одрастање заиста је универзалан, није условљен културом или обичајима и не разликује се по меридијанима, зато у целом свету важи да су баке неговатељи, учитељи, пријатељи и најбољи куvari.

Емина Ћирић

те ону сцену кад бака кува у кухињи. Моја бака је била жестока жена, права италијанска домаћица. Често сам проводио време с њом у кухињи и пратио је у набавци намирница. Обилазили смо скоро свакодневно локалну пијацу и то су сећања која и данас интензивно живе у мени. Узела би, на пример, шљиву са тезге, загризла, и ако јој се не би допала, плунула би је и оставила на земљи. Нико никада реч није рекао, јер су знали да ако је на поду, тамо јој је и

Данци ће радити до седамдесете

Данска ће имати највишу старосну границу за пензионисање у Европи пошто је њен парламент крајем маја усвојио закон којим се ова граница повећава на 70 година до 2040. године. Данска је још 2006. старосну границу за пензионисање везала за очекивани животни век и ревидирала је сваких пет година. Тренутно је 67 година, али ће се повећати на 68 до 2030. и на 69 година 2035. Старосна граница за пензионисање од 70 година примењиваће се на све особе рођене после 31. децембра 1970. године.

Нови закон је усвојен са 81 гласом за и 21 гласом против, али реакција јавности је знатно другачија: од примедби да је промена „неразумна“ и да би требало да људи имају и времена за децу и унуче, до званичних протеста синдиката одржаних последњих неколико недеља. Председник данске синдикалне конфедерације, Јеспер Етруп Расмусен, каже да је предлог о повећању старосне границе за пензионисање потпуно неправедан.

– Данска има здраву економију, а ипак највишу старосну границу за пензионисање у ЕУ. Виша граница за пензионисање значи да ће људи изгубити право на достојанствен живот у старијим годинама – рекао је Расмусен.

Старосна доб за пензионисање варира широм Европе. Многе државе су последњих година повећале старосну границу како би пратиле дужи животни век и решиле буџетске дефиците. Пре одлуке данског Парламента, у Европи су највише старосне границе за пензионисање – 67 година – имале Бугарска, Грчка, Италија, Холандија, Норвешка и Исланд, мада је у већини земаља Европске уније и даље уобичајено пензионисање са 65 година. Просечна старосна доб за пензионисање у ЕУ сада је 64,7 година за мушкарце и 63,8 година за жене. Према предвиђањима ОЕЦД, до 2060. она ће се приближити линији од 67 година, а неколико зема-

ља ће достићи 70 или више година. У ширим европским оквирима као значајан изузетак се истиче Турска, са садашњом старосном границом за пензионисање од само 49 година за жене и 52 године за мушкарце.

Тренутно неколико европских земаља спроводи или планира пензијске реформе, фокусирајући се на обезбеђивање дугорочне финансијске одрживости.

Италија на пензије троши више него било која друга земља у Европи осим Грчке. Национални институт за социјално осигурање проценио је да ће јавни расходи за пензије у 2025. достићи 289,35 милијарди евра, односно 15,3 одсто БДП-а. Министарство финансија предвиђа да ће ови издаци премашити 17 процената БДП-а до 2040.

Непопуларна реформа, тзв. закон Форнеро, усвојена на врхунцу финансијске кризе крајем 2011. године постепено је повећавала законску старосну границу за пензионисање на 67 година, уз најмање 20 година уплаћених доприноса. Премијерка Италије Ђорџа Мелони није укинула закон Форнеро, као што је обећала у кампањи, али у Италији постоје и опције превременог пензионисања кад године живота и године радног стажа у збиру достигну законски услов. Италијанска влада разма-

тра пензијску реформу која би могла да почне да се примењује већ од 2026. године.

Старење немачког становништва све више оптерећује пензијски систем ове земље. Генерација рођене између 1955. и 1969. године, када је стопа наталитета била на рекордно високом нивоу, одлази у пензију а радна снага не расте истом стопом. Значајан део савезног буџета иде на подршку јавном пензијском систему, који је обавезан само за запослене, а нова министарка рада, Бербел Бас узбуркала је јавност предлогом како да се то поправи. Она је изнела стару идеју да се друге категорије укључе у финансирање пензионог осигурања: државни службеници, посланици и samozапослени (државни службеници и samozапослени чине око 12 одсто радно способног становништва). Нова влада је пристала да се оснује „пензијска комисија“ и да се изнесу предлози за реформе, јер перспектива свакако није добра – почетком шездесетих година било је шест активно осигураних радника на сваког пензионера. Сада је тај однос 2:1 и даље опада.

Луксембург је такође једна од земаља у којој се воде жестоке дебате о реформи пензијског система. Држава се суочава са све већим трошковима за пен-

зије, али се синдикати, који су формирали чврст фронт, противе хитним акцијама и фаворизују умерене промене.

Извештај Радне групе за старење Европске комисије из 2024. предвиђа да ће пензијски буџет Луксембурга порасти са 9,2 одсто БДП-а у 2022. на 11,8 у 2045, односно 17,5 одсто у 2070. години, што би био највећи удео у Европској унији. До сада је снажан раст запослености у Луксембургу одржавао суфицит пензијског система. Међутим, ова динамика би се ускоро могла променити. Луксембург је 2022. имао око 500.000 радника који су издржавали приближно 200.000 пензионера. Очекује се да се до 2050. број пензионера више него удвостручи, а до 2070. би могао и да се утростручи. Послодавци кажу да је претпоставка да ће сутра постојати 1,2 милиона запослених који ће финансирати пензије данашњих 500.000 радника веома нереална, док синдикати сматрају да су ове цифре претеране.

Како год, пензије већ неко време заузимају централно место у дебатама ЕУ, те су све чешћи и апели да се заједничким радом и дељењем искустава дође до одрживијих пензијских система.

М. Јовановић

ПЕНЗИОНЕРИ ГРАЧАНИЦЕ ПОСЕТИЛИ БРАТУНАЦ

Почетак добре приче

Договорена свеобухватна сарадња општинских пензионерских организација у свим областима

Прослави Светог Василија Острошког, крсне славе Удружења пензионера Братунац у Републици Српској, 12. маја ове године присуствовали су и пензионери Грачанице са Косова и Метохије. Делегација грачаничких пензионера је том приликом својим колегама на дар уручила слику и макету манастира Грачанице које ће их, како су истакли, мотивисати и опомињати да наставе и унапређују сарадњу у свим областима својих активности, а пре свега кроз размену посета, мишљења и искустава.

Прослави крсне славе братуначких пензионера присуствовале су и делегације двадесетак удружења из Републике Српске и западног дела Србије. Сусретање и саборавање више од 450 пензионера били су изванредна прилика да пензионери Грачанице успоставе додатне контакте, сусретну се и размене искуства са представницима тих пензионерских организација.

Пензионери Грачанице на Рајској плажи на Дрини

Дводневним дружењем, пензионери Братунца и Грачанице започели су једну добру причу која ће умногоме допринети да се чланови њихових удружења остваре пре свега као добри пријатељи и сарадници, и на тај начин улепшају своје дане и живот у трећем добу. Овом приликом гости из Грачанице обишли су просторије и клуб пензионера града на обали Дрине, упознали се са његовом историјом и посетили спомен-собу у којој се налази поставка фотографи-

ја више од три хиљаде страдалника за остварење и слободу Републике Српске. На пријему код начелника ове општине, др Лазара Продановића, размотрене су могућности сарадње не само пензионерских, већ и других организација, као и локалних самоуправа Грачанице и Братунца. Своју посету пензионерској организацији Братунца старији Грачаничани завршили су обилазком Рајске плаже на обали Дрине где се, између осталог, планира изградња објекта за одмор и друге потребе пензионера овдашњег удружења које броји око 2.700 чланова и, по основу чланарине и донација локалне самоуправе, располаже

буџетом од 5.000 евра на месечном нивоу.

Узвратна посета и ново сусретање братуначких и грачаничких исписника договорени су за септембар када ће се у Грачаници обележити празник Мале Госпојине и одржати Регионална олимпијада здравља, спорта и културе трећег доба „Грачаница 25“. Учесници ове олимпијаде биће и две спортске екипе УП Братунац.

В. Стојковић

УСПЕШНО ОРГАНИЗОВАНА ЛИКОВНА КОЛОНИЈА ПЕНЗИОНЕРА ОЦАКА

Инспиративно на богојевачком Штранду

Добра енергија, пријатно окружење и налет инспирације били су савршен спој на првој ликовној колонији у организацији Општинског удружења пензионера Оџаци, која је 17. маја одржана на обалама језера Штранд у Богојеву.

Као овогодишњи организатори Олимпијаде спорта, здравља и културе трећег доба за Западнобачки округ, у ОУП Оџаци су се потрудили да организују и ликовну колонију, али и да окупе песнике који су говорили своје стихове. Тиме су симболично представљене новоформиране ликовна и литерарна секција при овом удружењу. Према речима Зорана Станојевића, председника ОУП Оџаци, то је прилика да се и остали пензионери укључе у рад ове вредне и креативне групе.

Овом, првом по реду сазиву ликовних стваралаца из Оџака, придружили су се и пензионери из Сомбора и Стапара, а судећи по одличној атмосфери која је владала до касних поподневних сати, као и доброј организацији домаћина, следеће године ће се друштво проширити.

Екипа Сомбора на ликовној колонији

Организатор, учесници и случајни посетиоци били су више него задовољни радом насталим на овој првој ликовној коло-

Радни кутак у време паузе

нији, која по сликарском таленту учесника не заостаје пуно за познатим именима ове гране уметности.

И. Огњанов

Ускоро и наступ у Грчкој

Припремајући се за 16. Међународни фестивал фолклора у Лесковцу, који ове године почиње 17. јуна, лесковачки КУД „Пензионер“ имао је током маја два значајна наступа на међународним сусретима у Зајечару и Куманову, у Северној Македонији. На овим сусретима старих играча, здравичара-беседника, инструменталиста и певача изворних и староградских песама, екипа лесковачких фолклораших ветерана освојила је две прве награде и посебна признања за изванредан уметнички наступ.

На трећем Међународном фестивалу песме и игре, 13. маја, у Куманову, Лесковчани су прво место освојили кореографијом игара из свог краја. Такмичење се одвијало у дворани Народног универзитета „Трајко Прокопијев“, а наступили су најбоље пласирани са осам регионалних такмичења у Северној Македонији, као и фолклораши из суседне Бугарске. Председница кумановског удружења пензионера, Љубица Кузмановска, Лесковчанима је уручила и

Чланови КУД „Пензионер“ пред наступ у Куманову

посебно признање за уметнички наступ.

Културно-уметничко друштво „Пензионер“ из Зајечара ове године било је домаћин петог Међународног фестивала старијих у Центру за културу „Зоран Радмиловић“ и Народном позоришту Тимочке крајине. У Зајечару су 15.

маја наступиле најбоље екипе из Књажевца, Бора, Лесковца, Смедервске Паланке, Сокобање, града домаћина, те комшије из бугарске вароши Дунавци и Куманова у Северној Македонији. На заједничком дружењу у сали „Србија Тис“ председник Удружења пензионера Зајечара, Драгослав Грујић, уручио је

Лесковчанима посебну диплому и велики пехар за освојено прво место.

Након ових успеха ветерани фолклора из Лесковца отишли су на заједнички двонедељни одмор у Грчку, у оквиру кога ће такође имати наступе, овог пута на обали Јонског мора.

Пре тога они су организовано помагали колегама током уписа пензионера за пакете солидарне помоћи, који се и ове године додељују најстаријима из средстава Фонда ПИО, као и за пакете финасиране из буџета града Лесковца. Расподела пакета очекује се током јуна месеца.

– По броју планираних културних активности за ово лето ми ћемо премаштити све досадашње акције наших секција. У току су и планови за бројна поклоничка путовања у бање и манастире Србије, које организују активисти из 108 месних одбора пензионера који су у саставу нашег удружења – истакао је Драган Динић, председник лесковачког Удружења пензионера.

Томислав Стевановић

ШАБАЧКИ ИНВАЛИДСКИ ПЕНЗИОНЕРИ НА ГУЧЕВУ

Бајковита планина и нетакнута природа

Без обзира на кишовито и ветровито јутро, 8. маја ове године, група од двадесет инвалидских пензионера из Градске организације инвалида рада и инвалидских пензионера Шабац кренула је на планирани излет на Гучево, са жељом и програмом да обиђу Црни врх, Спомен-костурницу и чувену Бању Ковиљачу, удаљену само осам километара.

Упркос лошем времену, које је једино учинило да поглед са познатог видиковца на врху Гучева буде замагљен, све друго је, кажу, било лепо. Шетња кроз нетакнуту природу на више од 700 метара надморске висине, окружену буковом, храстовом и јаворовом шумом, после кише излетницима је јако пријала.

Пажњу је посебно привукао обилазак Спомен-костурнице, и подсетио да је споменик посвећен српским и аустроугар-

Испред спомен-обележја Дарји Александровој Коробкини

ским војницима страдалим 1914, у Првом светском рату. Број погинулих и сахрањених војника био је већи од 3.200, а споменик је подигнут 1929. године. Интересовање је побудило и спомен-обележје

на Дарју Александрову Коробкину (1888-1914), руску болничарку из Петрограда. Она је била добровољац Петог пешадијског пука дринске дивизије, неговала је српске војнике у борбама на Гучеву, где је и сама погођена аустријском гранатом, и ту је оставила свој живот и срце заједно са српским капетаном Милутином Милојевићем.

Следећа на програму била је посета Бањи Ковиљачи, где су се шабачки пензионери освежили, ручали и уживали у обиласку великог уређеног парка и познатог лечилишта.

Чланови ГОИРИП Шабац истичу да је, иако их је време мало ометало, овај излет оставио велики утисак, стварајући најлепше успомене на тај простор реке Дрине и планине Гучево.

М. С.

НИШ

Сећање на погинуле колеге

Пензионери Полицијске управе Ниш, као и претходних година, нису заборавили и неће, погинуле припаднике полиције који су настрадали на Косову, током агресије НАТО на СР Југославију.

Тринаестог маја положили су цвеће на спомен-плочу у згради ПУ Ниш. Полагању цвећа присуствовали су чланови породица, велики број бивших и садашњих припадника полиције, као и ветерани Жандармерије, Шездесет треће падобранске јединице, Посебне јединице, као и грађани Ниша.

Ж. С.

БРЕСТОВАЦ

Надметање шаховских ветерана

У лесковачком насељу Брестовац, 17. маја, одржан је тридесет трећи шаховски турнир ветерана са југа Србије. Турнир је одржан у тамошњем Дому културе, а успешни организатор био је Зоран Милошевић, уредник у Дому културе и некада истакнути фудбалер нишког ФК Раднички.

Осамнаест ветерана из Јабланичког, Нишавског и Топличког управног округа такмичило се по скраћеном швајцарском куп систему. Прво место освојио је Горан Игњатовић из Ниша, друго Срђан Митић, а треће Драгољуб Митић из овог града. Победници су добили захвалнице, пехаре и награде организатора и спонзора турнира.

Т. С.

СВРЉИГ

Награда за волонтерски рад

Пензионер Драгомир Гојковић (85) из Сврљига један је од добитника овогодишњег општинског јавног признања.

Похвалница општине Сврљиг уручена му је 8. маја, на свечаности поводом Дана општине. У образложењу награде стоји да се признање додељује за вишегодишњи волонтерски рад у пензионерским организацијама, а на предлог Удружења пензионера Сврљиг.

– Драго ми је што су моје колеге препознале мој рад и ангажовање и много им хвала. Радићу у Удружењу докле ме године служе – каже Драгомир, а тек је 25 година у пензији. С. Ђ.

ЛАПЉЕ СЕЛО

Први шаховски турнир за средњошколце

У Средњошколском центру у Лапљем Селу, у организацији тамошње Гимназије, Шаховског клуба „Видовдан“ и Удружења пензионера Грачаница, одржан је први шаховски турнир за ученике општинских средњих школа. Турнир је окупио 24 средњошколца и заљубљеника у ову древну игру, а играло се по швајцарском систему у седам кола. Најбоље познавање показали су Огњен Димитријевић, са свих седам победа, и Милош Симић и Михајло Микарић који су освојили по пет поена. Све њих је наградио вредним наградама Привремени орган града Приштине, као покровитељ.

Свесрдно прихватајући организацију турнира, Удружење пензионера је наставило своје активности у области међугенерациске сарадње са циљем да се што успешније превазилазе предрасуде и разлике између најстаријих и најмлађих. Посебно је указано на потребу узајамне сарадње на преношењу знања и искуства најстаријих на млађе генерације, као и подршке млађих старијима да савладају основна информатичка знања која им значајно могу олакшати живот у старости.

Да подсетимо, пре годину дана УП Грачаница, Основна школа у Лапљем Селу и ШК „Видовдан“ приредили су шаховски турнир за ученике основних школа.

В. С.

ЛОЗНИЦА

Прослава Првог маја

Градска организација инвалида рада Лознице традиционално је и ове године обележила Међународни празник рада. Позиву на прославу су се одазвале организације инвалида рада и удружења пензионера и грађана из више градова и општина: ООИР Врбас, ООИР Бач, ГОИРИП Шабац, ООИР Сопот, ООИР Нова Пазова, Градско удружење пензионера града Лознице, општинска удружења пензионера Сопота и Богатића, удружења пензионера из Бање Ковиљаче и Црне Баре, Удружење свих генерација Темерин, Удружење грађана „Рузмарин“ Голубинци, Удружење пензионера ПУ Лозница, као и удружења жена „Љиљан“ из Шапца и „Бели анђео“ из Дворова у Републици Српској.

Госте је у име градске управе Лознице поздравио заменик градоначелнице, Милан Југовић, пожелевши свима пријатан боравак. У име савеза инвалида рада Србије и Војводине скуп су поздравили чланови њихових извршних одбора, Светислав Аларгић из Врбаса и Милоје Николић из Лознице.

Дружење је завршено са жељом да се истим поводом сретну и идуће године.

Д. М.

КЊАЖЕВАЦ

Признање за „Извор“

На 53. Међународној изложби рукотворина и колекционара (МИРК), одржаној од 1. до 3. маја на Палићу, учествовало је 60 удружења и 1.600 излагача из Војводине и централне Србије – из Врњачке Бање, Београда, Новог Сада, Ниша, Књажевца, Кладурова, Ужица и других градова, као и гости из Мађарске.

Књажевачко Удружење за неговање традиције „Извор“ и ове године донело је вредна признања са МИРК-а. Представивши се украсним јастуцима рађеним у златовезу, на којима су розете и крстови, као и тишлајферима, односно надстолњацима са мотивима хрasta, чланови „Извора“ освојили су диплому за учешће и 1. ниво награда за јастуке и надстолњаке.

Прошле године на овом такмичењу освојили су Велемајсторску диплому највишег нивоа за етно хаљине, ниво награда за тимочки вез и интарзију Славољуба Михајловића. Ове године у рангу колекционарства биле су и кошуље, те је представљено 11 кошуља из Буџака, Тимока и Заглавка, једна влашка и три варошке кошуље.

И. В.

БАЈИНА БАШТА

Нови секретар Удружења

На седници Извршног одбора Удружења пензионера Бајина Башта, одржаној 9. маја, за новог секретара именован је Жарко Јовановић (на слици). Он је дошао на место Раде Екмешић, која је ту дужност успешно обављала годинама, али се повукла из здравствених разлога. Јовановић је постао и члан Комисије за друштвене делатности и туризам. Нови члан Комисије за спорт и рекреацију је Братислав Васиљевић.

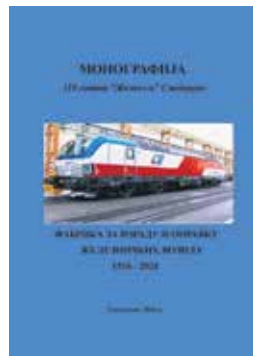
Подносећи извештај о активностима у претходна четири месеца, председник Недељко Ракић навео је одласке на пензионерска дружења у Ариље и Братунац, организацију дочека Српске нове године, славе Свети Сава, Дана жена, затим фудбалски сусрет са Лозницом, поделу 162 пакета преко Црвеног крста, као и прикупљање 429 пријава за солидарну помоћ и 510 пријава за одлазак у бање. Приликом утврђивања програма рада за наредна два месеца, наглашено је више активности међу којима су одржавање Скупштине Удружења; излет бродом до Вишеграда за 100 пензионера из општина са десне и леве обале Дрине; десетодневно летовање у албанском приморском граду Драчу; расподела солидарне помоћи; контрола вида и слуха за 100 пензионера; посета Етно селу Станишићи код Бијељине и учешће у другом колу Дринског купа.

М. А.

СМЕДЕРЕВО

Монографија на видiku

Клуб пензионера „Желвоз“ из Смедерева пре годину дана је, на захтев свог оснивача, донео одлуку да уради монографију предузећа „Желвоз“, које ће 2026. прославити 110 година постојања и рада. Том приликом је формиран Издавачки савет на челу са Зораном Рајићем, председником компаније, као и ауторски тим, на челу са проф. др Живошлавом Адамовићем.

На седници управе Клуба, одржаној 10. маја, проф. др Адамовић је известио да је израда монографије при крају и да ће ускоро бити предата на лектуру и штампање, што је примљено са великим задовољством. Адамовић је истакао посебно велико и значајно ангажовање Љиљане Терентић, члана ауторског тима, иначе врло афирмисане песникиње, списатељице и потпредседнице Клуба.

На седници је поднета и информација о успешној организацији активности поводом ускршњих празника и обележавања 1. маја, Међународног празника рада, што се чини већ традиционално сваке године. Утврђене су и активности до краја године, а прва је припрема славе клуба, Св. цара Константина и царице Јелене.

Како се види, Клуб је добро организован и не посустаје у својим активностима. Желимо им и даље успешан рад.

Р. В.

ГУП СОМБОР: АПРИЛ У ЗНАКУ БРОЈНИХ АКТИВНОСТИ

Посета манастирима и изложба рукотворина

Сређина априла је за чланове ГУП Сомбор била резервисана за предсукршње активности. Најпре су се нашли добровољци за уређење дворишта које је иначе омиљено место окупљања већ са првим топлим зрацима сунца.

Један викенд био је у знаку изложбе рукотворина чланица Удружења и волонтерки сомборског Црвеног крста. На шеснаест штандова представљен је импозантан „опус“ разних техника израде употребних предмета и украса на тему Ускрса, али и књижевних дела, уметничких слика, укуских послastiца, сувенира и свега што би заинтриговало посетиоце за куповину. Шарена понуда, што изгледом што асортиманом, и предиван колорит какав заслужује најсрећнији верски празник црквеног календара, мамила је и млађе и

Пензионери Градског удружења Сомбор воле да путују

старије, те је био прави изазов одолети искушењу.

Након викенда уследио је излет. За најављено једнодневно путовање на Фрушку гору аутобус се попунио у року од пар дана, а како је ове године дошло до поклапања датума обележавања Ускрса, планом је био предвиђен обилазак

православних и католичких светиња. Прва је била у Новом Саду, Црква имена Маријиног, која се налази у самом центру на најпознатијем тргу војвођанске престонице. Ова црква је иначе највећа у граду, а погрешно је називају катедралом јер Нови Сад припада Суботичкој бискупији чија је

катедра у Суботици. Након посете овој најпрепознатливијој новосадској грађевини, група од педесет путника је прошетала чувеном Дунавском улицом где су направили предах уз кафу, а затим се упутили ка падинама Фрушке горе. У Националном парку, на сремској планини смештено је шеснаест српских манастира од којих је сомборска група обишла Малу Ремету, Бешеново и Јазак. Ручак је био право окрепљење, што због предивне природе, што због укусно спремљених деликатеса етно ресторана „Шумски рај“. Пуни утисака, помало уморни од пешачења али задовољни оним што су видели и доживели, чланови ГУП Сомбор су у повратку сабирали доживљаје а кући се стигло тек у вечерњим сатима.

И. Огњанов

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ОПШТИНЕ ВЕЛИКА ПЛАНА

Гости из Сопота срдечно дочекани

Крајем априла пензионери општине Сопот били су гости Удружења пензионера општине Велика Плана. Дочекани су, уз послужење, у кафе клубу Удружења, а добродошлицу су им пожелели први човек плањанских пензионера, Миодраг Милосављевић, потпредседник Удружења Радомир Спасић и члан ИО Слободан Срејић.

Тога дана Велика Плана је обележавала Дан општине, па Туристичка организација није могла да обезбеди водича, али је тај задатак обавио председник Миодраг Милосављевић. Прва тачка програма био је обилазак манастира Копорин, где су гости такође домаћински дочекани. Није познато када је манастир Копорин тачно подигнут, нити ко је његов ктитор,

Пензионери Велике Плана и Сопота у Радовањском лугу

пошто нису сачувани примарни извори. Према народном предању, манастир је подигао деспот Стефан Лазаревић на самом почетку 15. века.

Пут је пензионере даље водио према Радовањском лугу, где је погубљен вожд Карађорђе, а на том месту 1930. године краљ Александар подигао је цркву посвећену Светом

архангелу Гаврилу, познату и под именом Црква захвалница. Након обиласка музеја са оружјем и сликама из Првог српског устанка, пензионери Велике Плана и Сопота фотографисали су се поред хрasta где је првобитно био сахрањен Карађорђе. Касније су његове мошти пренете у храм Светог Ђорђа у Тополи.

Следећи по плану био је обилазак цркве брвнаре Покајница, коју је подигао војвода Вујица Вулићевић као чин покајања због учешћа у убиству кума Карађорђа, а након тога долазак у Етно-село Моравски конаци. У прелепој природи председник плањанских пензионера представио је стихове из збирке „Чаша воде са извора“, који су постављени у цркви Покајница, Радовањском лугу, као и у Етно-селу Моравски конаци.

Поред овог излета, чланови Удружења пензионера Велика Плана 19. маја обишли су и Етно-село Станишићи у Републици Српској, и манастир Света Петка у Бијељини. За јун је планиран обилазак Пролом Бање, као и манастира Острог у Црној Гори.

М. Милосављевић

Услов за старосну пензију

? П. В., Жагубица: **Интересује ме када испуњавам услове за старосну пензију. Рођена сам 22. 9. 1961. године. У 2024. години напунила сам 63 године и имам 30 година радног стажа.**

Одговор: Услов за старосну пензију за жене осигуранике у 2025. години је навршених 63 године и 10 месеци живота и најмање 15 година стажа осигурања. Ви стичете услов за ста-

росну пензију у јулу ове године када навршите 63 године и 10 месеци живота.

У 2026. години услов за старосну пензију за жене биће 64 године живота.

Инвалидска пензија

? Л. Н., Банатско Велико Село: **Колико година стажа је неопходно да би неко могао да оде у инвалидску пензију?**

Одговор: Осигураник код кога настане потпуни губитак радне способности стиче право на инвалидску пензију ако је инвалидност проузрокована повредом на раду или професионалном болешћу без обзира на дужину стажа осигурања. Ако је инвалидност проузрокована повредом ван рада или болешћу, потребно је најмање пет година стажа осигурања.

Изузетак су осигураници код којих је инвалидност настала пре 30. године живота. Ако је инвалидност настала до 20 година живота, потребна је нај-

мање једна година стажа осигурања; ако је настала до 25 година, две године стажа осигурања, а ако је настала до 30 година, у том случају је потребно три године стажа осигурања.

Признаје се само стаж за који су плаћени доприноси и осигураник не мора да буде у радном односу, односно у осигурању, када подноси захтев.

Право на инвалидску пензију може да се оствари под условом да је губитак радне способности настао пре навршених година живота прописаних за стицање права на старосну пензију.

Стаж за фриленсере

? К. Ц., Инђија: **Од прошле године радим као фриленсер (ИТ струка) за страног послодавца који нема регистровану фирму у Србији. Плаћам порез и доприносе. Пре тога сам већ имао осам година стажа. На који начин ће ми бити обрачунат овај стаж као фриленсеру?**

Одговор: Фриленсери су осигураници самосталних делатности, односно лица која раде на територији Републике Србије за страног послодавца који нема регистровано представништво у Републици Србији, код кога за обављен посао остварују накнаду. Из тог разлога, изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, који је ступио на снагу 25. јуна 2021. године, додатно је прецизиран начин утврђивања стажа осигурања за њих. Овим осигураницима се стаж осигурања рачуна на исти начин као за све осигу-

ранике који остварују уговорену накнаду. Дакле, стаж осигурања се утврђује на тај начин што се износ уговорене накнаде на коју се плаћа порез дели са најнижом основицом за плаћање доприноса која важи у моменту уплате доприноса. То значи да се стаж осигурања по основу обављања уговорених послова не утврђује у истом календарском трајању колико је трајало обављање послова по уговору, већ зависи од износа уговорене накнаде. У једној календарској години може износити највише 12 месеци.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

Где поднети захтев за пензију

? С. Н., Трстеник: **За два месеца испуњавам услов за пензију. Живим у Трстенику, ту имам пребивалиште, а радила сам у Врњачкој Бањи. Где треба да поднесем захтев за пензију?**

Одговор: Почев од 1. 7. 2021. године за решавање о правима из пензијског и инвалидског осигурања, пензијском стажу и утврђивању својства осигураника надлежна је филијала на чијем подручју лице на дан подношења захтева има пребивалиште, односно боравиште.

С обзиром да живите у Трстенику, за одлучивање о праву на пензију надлежна је Филијала Крушевац. Захтев можете да поднесете у Испостави филијале у Трстенику, ул. Вука Караџића 2, поштом на адресу Филијале Крушевац, Видовданска 28, или електронски преко сервиса Е-шалтер на сајту Фонда ПИО www.pio.rs.

Допунски рад до трећине радног времена

? Г. Д., Чачак: **Радим у једној фирми осмочасовно радно време, а већ два месеца три дана недељно после подне радим у другој фирми по неколико сати. Послодавац каже да не мора да ме пријављује. Да ли то може законски да се регулише или сам ја у неком прекршају?**

Одговор: Запослени који ради са пуним радним временом код једног послодавца може да закључи уговор о допунском раду са другим послодавцем, и то највише до једне трећине радног времена. Када је лице осигурано по неком од обавезних основа осигурања (осигураници запослени, осигураници самосталних делатности или осигураници пољопривредници), не пријављује се на ПИО по основу уговорених послова. С обзиром на то да је у овом случају запослени већ обавезно осигуран, тј. пријављен на осигурање по основу запослења код једног послодавца, за њега се не подноси пријава на осигурање по основу уговора о допунском раду и у базу матичне евиденције се не уносе подаци о том послодавцу.

Када осигураник остварује приходе по више различитих основа (радни однос, самостална делатност, допунски рад, привремени и повремене послови и др.) допринос за обавезно пензијско и инвалидско осигурање обрачунава се и плаћа по свим основама. То значи да послодавац има обавезу плаћања доприноса на исплаћену накнаду за допунски рад.

Пријава о уплати доприноса по основу уговора о допунском раду и висини те накнаде за одређену годину се региструју као МУН образац и тај податак се уноси као други ред, испод М4 (подаци о стажу и заради из радног односа) за исту календарску годину. За обрачун висине пензије сабирају се сви подаци о уплаћеним доприносима, и из радног односа и по основу уговорених послова.

ИСТОРИЈА ПОСЛЕДЊЕ БРАВАРСКЕ РАДЊЕ У ОБРЕНОВЦУ

Традицијом до савременог

Једна од најлеших фотографија старог Обреновца је она из 1936. године на којој је овековечено 15 бициклиста у свечаним оделима испред браварске радње породице Нејковић. Последњих година радња јединог бравара у Обреновцу пуна је бицикала, јер ово превозно средство постаје све траженије. Разлози су бројни, почев од уштеде у превозу до све веће жеље за рекреацијом.

Браварски занат у породици Нејковић преносио се с генерације на генерацију и траје више од једног века. Михаилов деда се као мајстор три године усавршавао и био гастарбајтер у Чешкој, која је била у саставу Аустроугарске морнарице. По повратку из иностранства је, на почетку Главне улице, 1910. године основао браварску радњу. Због нараслог посла радња је 1935. године проширена и подигнут је темељ услед честих поплава реке Колубаре. Оснивач радње Михаило имао је четворо деце, један од синова био је Драгољуб, отац садашњег власника, који је добио име по деди. Михаило је готово цео радни век провео као електротехничар у Термoeлектрани „Никола Тесла“ и пре

Михаило Нејковић у својој радњи пуној историје

времена се пензионисао 2010. године.

– Отац је умро те године и размишљао сам шта да радим са 55 година. Радња се водила на мене, људи су навикли да долазе, доносе бицикле на поправку, и после краћег размишљања наставио сам породичну традицију. Дуги низ година радио сам са оцем тако да сам се добро верзирао и прихватио посла поправке бицикала – каже Михаило Нејковић.

Успоставио је сарадњу са фирмама „Каприоло“ из Бачке Тополе и „Венера“ из Суботице, који су једини производили бицикле у земљи, и од њих се снабдева резервним деловима. Поред поправке двоточкаша, стриц и отац су израђивали и две врсте шпорета на дрва до појаве чувеног „Смедеревца“. Касније су се ту радили чункови, рерне, лимени „петлови“ за ојаче...

– Шездесетих година прошлог века бицикли су се изнајмљивали, нарочито су били популарни као превозно средство међу младима, који су их користили за одласке на вашаре, путовања, разне свечаности, за женидбе. Бицикл је пре Другог светског рата вредео као данас солидан половни ауто. Да будем прецизнији, за нов двоточкаш могао си купити краву са телетом. Касније су на гласу биле фабрике бицикала „Партизан“ Суботица, „Претис“ из Сарајева и љубљански „Рог“. Са „Претисом“ смо сарађивали као овлашћени сервисери до 1968. године и укидања популарног „ћире“ – сећа се мајстор Михаило.

У радњи се на почасном месту налази „Претисов“ бицикл из

1961. године, са оригиналним фабричким деловима. Седамдесетих година креће масовнија производња двоточкаша, са јефтинијим компонентама, из постојеће три фабрике. Нешто касније појавили су се Кинези и данас раде квалитетне двоточкаше, затим и Индијци.

У радњи се као реликвија чувају, или су још у употреби, велики радни сто, нагрижен од рада и зуба времена, затим ковачки наковањ, велика стега, бушилица из 1911. године (купљена у Бечу), зидни сат са клатном са краја 19. века. Столарија је уграђена приликом проширења радње и добро је очувана. На зиду је урамљено мајсторско писмо стрица Миодрага из педесетих година.

Обреновац је равничарски град на обалама три реке, и бициклизам је веома популаран. Зато је почетком пролећа код мајстора Михаила велика гужва. Обреновчани довозе бицикле на ремонт после зимске лежарине. Ради се генерални ремонт предње и задње главе, проверава се функција све три сајле, мењају се лежарјеви, све у циљу безбедније вожње.

Милан Ашковић

ВЛАДИЧИН ХАН: ПЧЕЛАР РАДЕ СТАНКОВИЋ У „ЦАРСТВУ“ МЕДАРИЦА

Пчеле препознају доброг човека

Ствар је посве чудна: Раде Станковић из Мањака код Владичиног Хана на телу нема нектар ни полен, али се на њему често „улогоре“ пчеле медарице.

На познатог пчелара, који се „поезијом пољске привреде“ бави тридесетак лета, често се лепе млади ројеви медоносних радилица које омањом вршкаротом отресе у једну од 80 кошница. За лањскога вакта и ове године искусни пчелар изворио је 15 нових друштава.

– Када сам у пчелињаку, млади ројеви залепе се за мене. Не плашим се пчела, оне препознају

ју доброг човека. Понека агресивна пчела наоружана жаоком грешком ме убоде. Када ројеви круже, тело ми није заштићено одговарајућом опремом. Пчеле инстинктивно препознају да их се не плашим, очигледно је да су пријатељски оријентисане према мени – Станковић одговарајући феномен.

Изгледа као да је тело овог пчелара прилетна даска кошнице на коју слећу хиљаде младих медоносних летачица, које тек што су добиле ваздушно крштење. Зна стари пчелар да вредне медарице нападају само када су

преплашене. Углавном не убадају јер не препознају претњу, а могу да слете на нечије тело само да би истражиле мирис или се докопале воде.

Пензионер Раде Станковић, иначе члан Удружења пчелара „Медена“ у Владичином Хану, још додаје да се према пчелама понаша са нарочитим поштовањем. Посебно га умирује тихо, мелодично зујање неуморних корисних инсеката који опрашују цветове и власницима пчелињих породица дарују лековити мед.

В. Пешић

Медарице нападају само када су уплашене, каже искусни пчелар

Да ли сте знали ...

– да је 5. јун 1783. један од важних датума у историји човечанства? Тог дана догодио се први континуирани лет када су браћа Жозеф и Етјен Монголфе лансирали балон на врућ ваздух у Анонеу (Француска). У септембру су експеримент поновили пред краљем Лујем XVI, а путници у балону били су овца, петао и патка.

– да су браћа Рајт, Вилбур и Орвил, амерички пионери авијације, 17. децембра 1903. остварили први лет авионом демонстрирајући да машина тежа од ваздуха може да постигне контролисани лет са мотором? Лет је трајао 12 секунди, прешао је 36 м уз брзину од 11 км/ч. Подвигу су сведочили становници Кил Девил Хилса, Сев. Каролина, а један од њих је и фотографисао догађај.

– да је Хајнкел He 178, први авион на млазни погон, полетео 27. августа 1939? Био је немачки експериментални авион, приватни пројекат који је дизајнирао Ханс Јоахим фон Охајн а подржао пионир авијације Ернст Хајнкел. He 178 је тестирао и потенцијал гасних турбина и технологије летења великим брзинама.

– да је прва авио-компанија на свету DELAG (Deutsche Luftschiffahrts-Aktiengesellschaft), која је користила чепелине, основана 16. новембра 1909? Прва авио-компанија са летелицама са фиксним крилима била је St. Petersburg–Тампа Airboat Line, а 1. јануара 1914. обавила је први редовни комерцијални путнички лет на свету од Санкт Петербурга до Тампе на Флориди. Данас је највећа авио-компанија United Airlines са 1.023 авиона. Лети на 371 дестинацију широм света, са у просеку 4.101 летом дневно.

– да је највећи авион икада направљен био Антонов Ан-225 Мрија, који је уништен 2022? Држао је рекорде по дужини, распону крила и максималној тежини при полетању. Највећи путнички авион био је Ербас А380, дугачак 73 м и са распоном крила од око 80м. Имао је два спрата и могао да превезе око 850 путника у економској класи. Не производи се од 2021. године.

– да је прва домаћа авио-компанија, Аеропут, основана у Београду 1927. године. Друштво за ваздушни саобраћај АД Аеропут је било прво југословенско акционарско предузеће за цивилни ваздушни саобраћај, а формално је престало са радом 1948. Аеропут је био међу првим цивилним авио-превозницима, као 10. компанија у Европи и 21. у свету.

Лековите мисли

Богатство духа је знатно скупље од новчаног.

Будућност је у властитим рукама под условом да се засучу рукави!

Права истина је као опоро воће. Противнику затвара уста.

Не скачите себи у уста. Остаћете гладни.

Сумња некад прекрије разум.

Најчешће се брише уфлексана прошлост.

Душан Старчевић

Ваздух

Време је превртљиво. Угледало се на неке људе!

Кад стање није за причу, он напише песму.

У школи је био понављач. Понављање је мајка знања!

Сви живимо од данас до сутра, само су неки тога свесни а неки не.

Бели лук ем што је здрав, ем што непријатеља држи на дистанци!

Боље је живети живот пуним плућима на селу него у граду. Чистији је ваздух!

Невен Шијаков

Доскоци

Наш основни циљ је да до њега не дођемо.

Циљ оправдава сродство.

Ветар у леђа помаже онима који се не осврћу.

Није ни срећи лако. Мора да прати храбре.

Нема овде кризе морала. Понестало је материјала.

Њему није лако плунути у лице. Има их више.

Раде Ђерговић

Не треба ништа да ми преписујете за меморију. Волим да заборавим да сам стар.

Грешке

Саберем све дажбине и одузmem се.

Бољима сам дошао раме уз раме. Проррадили су лактови.

Највише у рату страдају цивили. Нису обучени да беже.

Правим исте грешке. Увек сам на страни слабијег.

Свака банка нас мами. Кредит да нам ували.

Боже помози! Помозите и ви мени.

Радомир Станојковић

Кључ

Срце ми сада ради на струју. Уградили су ми пејсмејкер.

Користим слободу говора, критикујем себе.

Насамареном човеку је теже него магарцу.

Старост је младост са продуженим стажом.

Затурио сам кључ којим сам закључао уста. Сада правим калауз.

Милица Јевтић

шареница шареница шареница

СКАНДИНАВКА

АУТОР: РАЈКО КУЗМА- НОВИЋ	АКЦИОНАР. ТУРИСТ. ДРУШТВО	СВЕЧАНА ГОЗБА	НАГОМИЛА- ВАЊЕ (ЛАТ.) (МН.)	ТАКМИЧЕ- ЊЕ У ЈЕДРЕЊУ	СТАРЕ- ШИНЕ КОЗАКА	ОКРУТНИ ВЛАДАР
УРЕЂАЈ						
ЛИСТИЋИ СПОРТСКЕ ПРОГНОЗЕ						
ДРУГ, ПРИЈАТЕЉ						
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ЛЕКАР КОЈИ ВРШИ ПОРОБАЈЕ	МАЈКА ОД МИЉА				
ОШТАР, ЖЕСТОК (ЛАТ.)		ДЕЛОВИ ЦЕЛИНЕ				
ПОЈАС НА СЕДЛУ (МН.)						
АМЕРИЧКА ГЛУМИЦА ТУРМАН				ИНДИЛУМ		
ШАНДОР ОД МИЉА				УЧЕСНИЦЕ У АТЕНТАТУ		
КЊИЖАР ИЗДАВАЧ (ЛАТ.)					ГРУПЕ ОД ОСАМ МУЗИЧАРА	КАНАДСКИ ТЕНИСЕР, МИЛОШ
ЛУКА У ХРВАТСКОЈ						
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	САВЕЗНА АМЕРИЧКА ДРЖАВА	ГРЧКИ ПРЕФИКС ЗА УНУТРАШЊИ ЗНАМЕНИТ ЧОВЕК				
АВЕНИЦА (СКР.)			БОЈА КОЖЕ НА ЛИЦУ			
БИТИ ОПРУЖЕН НА КРЕВЕТУ			ТУГА			
МАЛИ АЛАТ						
ПУЛС					АМЕРИЧКИ ГЛУМАЦ, АКРОИД	ИРИНА ОД МИЉА
САЗВУЧЕ ТОНОВА (МН.)						
СТРУЊАК КОЈИ МАСКИРА ГЛУМЦЕ						
НАПРАВА ЗА ПРИЈЕМ СИГНАЛА						

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										

Код ове укрштенице сами уписујете црна поља. Број црних поља дат је у заградама на крају сваког реда тј. колоне.

ВОДОРАВНО: 1. Црквено правило, догма (0), 2. Део пређеног пута (0), 3. Онај који управља возилом, шофер (0), 4. Прастановници Балкана (0), 5. Енглески глумац, Дејвид (0), 6. Калијум - Институт за нац. историју (1), 7. 18. и 6. слово азбуке - Безбожништво (1), 8. Хлад, хладовина - Афричка антилопа (1), 9. Звук при паду - Северноамерички сисар (1), 10. Насрт, налет - Франц. писац, Албер (1), 11. Одашиљач - Задужбина Илије Коларца (1), 12. Полупречник - Сирочићи (1), 13. Карактеристична величина (1), 14. Затећи неспремног (0).

УСПРАВНО: 1. Амерички глумац - Исток (1), 2. Корална острва - Полуга за извлачење воде из бунара - Пекарска задруга (2), 3. Имена - Исписан (1), 4. Опечена паром - Књижевни род (1), 5. Изградити - Несташан дечак (1), 6. Електромагнетна резонанца - Фудбалски клуб из Рима (1), 7. Упркос свему - Теодор од миља (1), 8. Одредити термин састанка (0), 9. Једињење са алуминијумом (0), 10. Нега ноктију (мн.) (0).

РЕШЕЊЕ: апарат, тикети, друга, мама, акутан, колани, било, акорди, маскер, антена.

РЕШЕЊЕ: канон, еста, возач, илтри, нивен, к, ини, ој, атеизам, сен, импала, трас, ракун, напад, ками, емитер, зик, р, илтри, нивен, к, ини, ој.